Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1990 йил 11 апрель
ЧОРШАНБА
№ 83 (4.877).

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ҚОНУНИ

ФАВҚУЛОДДА ҲОЛАТНИНГ ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА

1-модда. Фавқулодда ҳолат табиий офат, катта авария ёки фалокат вақтида, юқумли касалликлар кенг тарқалган пайтда, шунингдек оммавий тартибсизликлар чоғида СССР гражданлари хавфсизлигини таъминлаш манфаатларини кўзлаб, СССР Конституцияси ва ушбу қонунга биноан эълон қилинадиган муваққат тадбирдир.

Фавқулодда ҳолат эълон қилишдан мақсад вазиятни тезроқ нормаллаштириш, қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни тиклашдан иборат.

2-модда. Иттифоқдош, автоном республиқа ёки бир республика таркибига кирувчи айрим жойларда фавқулодда ҳолатни тегишли иттифоқдош, автоном республиканинг Олий Совети бу ҳақда СССР Олий Советига, СССР Президентига, шунингдек тегишли иттифоқдош республика Олий Советига билдириб эълон қилади.

СССР Президенти СССР гражданларининг хавфсизлигини таъминлаш мақсадида айрим жойларда фавқулодда ҳолат эълон қилинишидан огоҳлантиради, зарур бўлиб қолганда эса уни тегишли иттифоқдош республика Олий Совети Президиуми ёки давлат ҳокимияти олий органининг илтимоси ёки розилигига биноан жорий этади. Бундай розилик бўлмаган тақдирда қабул қилинган қарорни СССР Олий Советининг тасдиғига дарҳол тақдим этиш йўли билан фавқулодда ҳолатни жорий этади. СССР Олий Советининг мазкур масалага доир қарори унинг аъзолари умумий сонининг камида учдан икки қисми томонидан кўпчилик овоз билан қабул қилинади.

СССР Олий Совети фавқулодда ҳолатни бутун мамлакатда жорий этади.

3-модда. Фавқулодда ҳолат жорий этилган пайтда бундай қарор қабул қилинишининг сабаблари, унинг амал қилиш муддати ва территориал чегаралари кўрсатилади.

Фавқулодда ҳолатни эълон қилган СССР Олий Совети, СССР Президенти, иттифоқдош, автоном республиканинг Олий Совети белгиланган муддат тугагунча, уни бекор қилишга ҳақлидир.

СССР Олий Совети, СССР Президенти ёки иттифоқдош, автоном республиканинг Олий Совети фавқулодда ҳолат эълон қилиниши учун асос бўлиб хизмат қилган ҳолатлар бартараф этилмаган бўлса ва фавқулодда ҳолатни узайтиришнинг бошқача тартиби қонунда белгиланмаган бўлса, унинг муддатини узайтиришлари мумкин.

Фавқулодда ҳолатни жорий этиш, узайтириш ёки бекор қилиш тўғрисидаги қарор, агар бошқача тарзда махсус келишиб олинмаган бўлса, қабул қилинган пайтдан бошлаб кучга киради ва дарҳол халққа маълум қилинади.

4-модда. Давлат ҳокимияти ва бошқарув идоралари фавқулодда ҳолат шароитида конкрет ҳолатларга кўра:

1) жамоат тартибини ҳамда аҳоли ва халқ хўжалигининг турмуш фаолиятини таъминловчи объектларни муҳофаза қилишни кучайтириш;

2) гражданларга албатта доимий ёки муваққат бошқа бинолар бериш йўли билан уларни яшаш учун хатарли бўлган районлардан вақтинча кўчириш;

3) гражданлар келиши ва жўнаб кетишининг алоҳида тартибини жорий этиш;

4) айрим гражданларга муайян жойдан, ўз квартираси (уйи)дан белгиланган муддатда жўнаб кетишни тақиқлаш; шу жойнинг аҳолиси бўлмаган жамоат тартибини бузувчиларни ўзлари доимий бўладиган жойга ёки фавқулодда ҳолат эълон қилинган жойдан ташқарига ўз ҳисобидан жўнатиб юбориш;

5) гражданлардан ўт очиш қуроли ва совуқ қурол, ўқ-дориларни, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлардан эса ўқув ҳарбий техникасини, портловчи, радиоактив моддалар ва материалларни, кучли таъсир қилувчи химиявий ва заҳарли моддаларни ҳам вақтинча олиб қўйиш;

6) йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари ва намойишлар, шунингдек томоша, спорт ва бошқа оммавий тадбирлар ўтказилишини тақиқлаш;

7) корхоналар ва ташкилотларнинг маҳсулот ишлаб чиқариш ва етказиб бериш планларига ўзгаришлар киритиш, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар ишининг алоҳида тартибини белгилаш, шунингдек улар хўжалик фаолиятининг бошқа масалаларини ҳал этиш;

8) корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар раҳбарларини тайинлаш ва лавозимидан озод қилиш; ишчи ва хизматчиларнинг узрли сабабларга кўра ишдан бўшаш ҳолларидан ташқари ўз хоҳишига кўра ишдан бўшашини тақиқлаш;

9) фавқулодда ҳолатлар оқибатларининг олдини олиш ва тугатиш учун корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг имкониятларидан фойдаланиш;

10) иш ташлашлар ўтказилишини тақиқлаш;

11) меҳнатга яроқли гражданларни корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда ишлаш учун, шунингдек меҳнат хавфсизлигини таъминлаган ҳолда фавқулодда ҳолатлар оқибатларини тугатиш учун жалб этиш;

(Давоми учинчи бетда).

ПРЕЗИДЕНТЛИК КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ

9 апрель куни СССР Президенти М. С. Горбачев раислигида президентлик кенгашининг мажлиси бўлди, унда Литва ССРдаги ва шу республика теварагидаги вазият кўриб чиқилди. Республика Олий Советининг СССР Президенти мурожаатномасига жавоби амалий руҳда эмаслиги ва муаммони ҳал қилиш учун реал йўл очиб бермаслиги, аслида ишни боши берк кўчага киритиб қўйиши таъкидлаб ўтилди. Литванинг ҳозирги раҳбарияти ўзининг конституцияга зид ҳаракатлари билан, ғайриқонуний чораларни авж олдириш билан тангликдан чиқиш имкониятларини тўсиб қўймоқда, республикадаги вазиятни кескинлаштирмоқда ва бунинг учун тўла жавобгардир.

Президентлик кенгашининг аъзолари СССР халқ депутатлари учинчи съездининг мандатига амал қилиб, бундан буён СССР Конституциясини, республика территориясида яшайдиган гражданларнинг, умуман мамлакатнинг манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган иқтисодий, сиёсий ва бошқа тусдаги чораларни кўриш зарур деган хулосага келдилар.

(ТАСС).

Бугун Москвада ВЛКСМ XXI съезди ўз ишини бошлайди

НАВҚИРОН АВЛОД ОВОЗИ

Комсомол ёшларнинг етакчи иттифоқи сифатида қоладими ёки йўқми? У ўз мавқеини сақлаши учун қандай бўлиши керак? Ички иттифоқ муносабатларини, ҳозирда амал қилиниб келинаётган ВЛКСМ Уставига мувофиқ фирқанинг «резерви ва ишончли ёрдамчи»си бўлган комсомол ўз ишини КПСС билан қандай ҳамжиҳатлик асосига қуриши лозим? Бу саволлар ҳар бир делегатни, йигит-қизни ўйлантирмоқда. Фикрлар, таклиф ва мулоҳазалар, ечимини кутаётган муаммолар кўп. Уларнинг ҳаммасига бугун ўз ишини бошлайдиган ВЛКСМ XXI съезди жавоб беради.

Анжуманда Ўзбекистондан 173 делегат иштирок этади. Улар сони ўтган съезддагига қараганда икки карра кам. Сабаби, сайловлар аввалги йиллардагидан кескин фарқ қилди: 16 минг комсомол аъзосидан бир делегат сайланди. Юксак ишончга сазовор бўлганлар жумҳурият ёшларининг баобрў, ташаббускор вакилларидир. Матбуотда ВЛКСМнинг янги Устави лойиҳасининг навбатдаги варианти, ВЛКСМ Марказий Комитетининг XXI съездига ҳисоботи эълон қилинганди. Делегациямиз аъзолари съездда ўз нуқтаи назарларини қатъий туриб баён этиш учун тарихий ҳужжатларни манфаатдорлик билан ўқиб-ўргандилар. Бундан ташқари республика комсомоли Марказий Комитетининг VII пленумида «ВЛКСМ XXI съездида жумҳурият комсомол ташкилотининг позицияси» муҳокама қилинди. Барча делегатларга зарур ҳужжатлар тарқатилди. Улар анжуманда кўндаланг қўйиладиган долзарб масалаларни синчиклаб ўрганиш, фикр алмашиш имконига эга бўлдилар.

Вакилларимиз орасида Октябрь районидаги Файзулла Хўжаев номли совхознинг ижарачи бригадаси бошлиги Мамадиёр Нуралиев ҳам бор. У ўтган йили аъзолари билан ҳамжиҳатликда меҳнат қилиб, давлатга 192 тонна чўл дурдонаси армуғон этди. Комсомол-ёшлар звеноси бу йил зиммага оширилган мажбурият қабул қилди. 70 гектарда ғўза, 55 гектарда беда, 30 гектарда макка, 5 гектарда ерёнғоқ парваришлашни кўзлаяпти.

Барчанинг нигоҳи Ватанимиз пойтахти — Москвада. Навқирон авлоддан умидли қадамлар кутилмоқда.

СУРАТДА: ўзбекистонлик делегатлардан бир гуруҳи Москвада.

Е. БОТИРОВ олган сурат.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Советининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҲУКУМАТИНИНГ КЕЛГУСИДАГИ ФАОЛИЯТИ ДАСТУРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ ИҚТИСОДИЙ, ИЖТИМОИЙ-МАЪНАВИЙ МУСТАҚИЛЛИГИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ КОНЦЕПЦИЯЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Ш. Р. Мирсаидовнинг «Ҳукуматнинг келгусидаги фаолияти дастури ва Ўзбекистон ССРнинг иқтисодий, ижтимоий-маънавий мустақиллигини шакллантиришнинг асосий концепциялари тўғрисида»ги маърузасини муҳокама қилиб, шуни қайд этадики, иқтисодий ва социал соҳаларда илгари белгиланган қайта ўзгартиришлар кутилган натижаларни бермади.

Демократиялаш ва ошкоралик вазиятида йиллар бўйи тўпланиб қолган ижтимоий-сиёсий ҳаёт, миллатлараро муносабатлар, социал соҳани ривожлантириш муаммолари яққол кўринди. Истеъмол бозорининг номутаносиблиги кучайди, молиявий системанинг издан чиқиши, кўпгина товарлар ва хизмат кўрсатишлар тақчиллигининг кучайиши, аҳолини иш билан банд этиш муаммоларининг кескинлашуви юз берди. Уй-жой ва озиқ-овқат муаммолари кескинлигича қолмоқда, экологик вазият мураккаблашмоқда. Жиноятчиликка қарши курашда кескин ўзгаришлар йўқ.

Ривожланишнинг объектив қонунлари бузилиши, давлат, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомининг бўшаштириб юборилиши бунинг асосий сабаблари ҳисобланади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети вужудга келган вазиятдан чиқишнинг йўлини социалистик федерализм принципи барқарорлигига таяниб, халқ хўжалигини тубдан қайта қуриш, иқтисодий ислоҳотни шакллантириш ва чуқурлаштиришдан иборат деб билади.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон ССР ҳукуматининг келгусидаги фаолияти дастури ва республиканинг иқтисодий, ижтимоий-маънавий мустақиллигини шакллантиришнинг асосий концепциялари маъқуллансин.

2. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига қуйидагилар юклатилсин:

ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессиясида халқ депутатлари томонидан билдирилган таклифлар, мулоҳазалар пухта ўрганилсин ва ҳукуматнинг келгусидаги фаолиятида ҳисобга олинсин, бошланган ижобий ўзгаришлар мустаҳкамланиши ва ривожлантирилиши учун кенг қамровли чоралар ишлаб чиқилсин ва амалга оширилсин;

ягона иттифоқ федерацияси доирасида Ўзбекистон ССРнинг иқтисодий мустақиллигини шакллантириш асосида республиканинг социал-иқтисодий, сиёсий ва маънавий-ахлоқий ҳаётининг барча соҳаларидаги ҳуқуқлари ва суверенитетини кенгайтириш йўлини изчил ўтказиш таъминлансин;

ҳам республиканинг ўзидаги, ҳам иттифоқ, чет мамлакатлардаги илмий ҳамда саноат марказларида ишчилар, мутахассислар, илмий кадрлар тайёрлаш миқёсларини кенгайтириш ва сифатини ошириш чоралари кўрилсин. Шу мақсадда юқори малакали кадрлар тайёрлашнинг давлат программаси ишлаб чиқилсин;

молиявий сиёсат фаоллаштирилсин, республиканинг ўзини-ўзи маблағ билан таъминлашига ва молиявий манфаатларини ҳимоя қилишига имкон берадиган нархлар ва тарифлар даражасини қайта кўриб чиқиш чораларига оид таклифлар қисқа муддатда ишлаб чиқилсин;

республиканинг ва ҳар бир регионнинг халқ хўжалигини бошқариш даражасини янада ошириш билан бир қаторда, ташқи иқтисодий алоқаларни фаол ривожлантириш ва самарадорлигини ошириш ва халқ хўжалиги структурасини такомиллаштириш, республиканинг ишлаб чиқариш ва илмий-техника потенциалини сифат жиҳатдан янгилаш билан боғлиқ муаммоларни тезда ҳал этиш мақсадида Ўзбекистон ССРнинг валюта фонди вужудга келтирилсин;

қонунчилик ва ҳуқуқ-тартибот бутун чоралар билан мустаҳкамлансин, гражданларнинг хавфсизлиги, уларнинг ҳаётига, саломатлигига, ор-номусига ва мулкига ҳар қандай ҳуружлардан холис бўлиши таъминлансин.

3. Қуйидаги чора-тадбирларни амалга ошириш Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг энг муҳим вазифалари деб ҳисоблансин:

Ўзбекистон Компартиясининг сайловолди дастурида баён қилинган Ўзбекистон ССРни миллий, социал-иқтисодий ва маънавий ривожлантириш ва меҳнаткашлар фаровонлигини оширишнинг асосий йўналишларини изчил амалга ошириш;

иқтисодий ва ҳуқуқий воситалардан фойдаланиш асосида аҳолининг, айниқса, унинг кам таъминланган қатламларини, кўп болали оилаларни, ногиронларни, байналмилалчи жангчиларни, пенсионерларни социал таъминотини кучайтириш, оналик, оила ва болаликнинг, студентларнинг ҳамда ўрта махсус ўқув юртлари талабаларининг таъминотини яхшилаш;

аҳолининг озиқ-овқат таъминотини, овқатланиш структурасини яхшилаш, уни илмий меъёрларга яқинлаштириш;

уй-жой қурилиши, соғлиқни сақлаш, илм-фан, маориф ва маданият ривожини жадаллаштириш;

миллий-маданий меросни сақлаш ва уни янада ривожлантириш;

агросаноат комплексини юксак даражада ривожлантириш, қишлоқни социал жиҳатдан қайта қуриш, қишлоқ аҳолисини сифатли ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлашнинг давлат программасини ишлаб чиқиш ва Ўзбекистон ССР Олий Совети сессияси муҳокамасига киритиш;

капитал қурилиш ва бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва янада ривожлантириш;

истеъмол бозорини озиқ-овқат ва озиқ-овқатдан ташқари моллар билан тўлдириш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ҳажмларини ва турларини ҳамда пулли хизмат кўрсатишни кенгайтириш;

регионларнинг иқтисодий ва социал ривожланишини тенглаштириш, республиканинг барча ҳудудида аҳолининг ҳаёт кечириши учун тенг шарт-шароитни яратиш мақсадида, айниқса саноати суст ривожланган областларда индустрлаштиришни жадаллаштириш;

атроф муҳитини муҳофаза қилиш бўйича ишлаб чиқилаётган давлат программасига мувофиқ, планларнинг экологик йўналишини кучайтириш ҳамда Орол денгизи, Фарғона ва Зарафшон водийлари, Тошкент агломерацияси, Сурхондарё области табиий муҳитига зарарли таъсир кўрсатаётган муаммоларни ва экологик аҳвол ёмон бўлган бошқа жойлардаги масалаларни биринчи навбатда жадал ҳал этиш.

4. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳукумат программасини амалга оширишнинг аҳволи ва унинг қандай бажарилаётгани ҳақида Ўзбекистон ССР Олий Советини мунтазам равишда хабардор қилиб турсин.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети ҳисоблайдики, иқтисодиётни соғломлаштириш, иқтисодий ва маънавий мустақилликни шакллантиришнинг асосий йўналишлари бўйича ҳукуматнинг келгусидаги фаолият дастурини бажариш хўжалик бошқарув ва халқ ҳокимияти органларидан қатъий ҳаракат қилишни, барча Ўзбекистон ССР халқ депутатларининг республика барча меҳнаткашларининг фаол қатнашувини талаб қилади. Ўзбекистон ССР ҳукумати таклиф қилаётган чора-тадбирларни амалга ошириш республикани узлуксиз ривожлантириш ва аҳолининг турмуш даражасини ошириш учун шарт-шароит яратади.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг раиси

М. ИБРОҲИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1990 йил 31 март.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Советининг қарори

ИМТИЁЗЛАРНИ ТУГАТИШ ВА ГРАЖДАНЛАРГА БЕРИЛАДИГАН ЕНГИЛЛИКЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШНИ ТАРТИБГА СОЛИШ КОМИССИЯСИНИ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1. Мавжуд имтиёзларни тугатиш ва гражданларнинг енгилликлардан фойдаланишини тартибга солиш юзасидан конкрет таклифлар ишлаб чиқиш мақсадида қуйидаги Ўзбекистон ССР халқ депутатларидан иборат ҳайъатда имтиёзларни тугатиш ва гражданларга бериладиган енгилликлардан фойдаланишни тартибга солиш комиссияси тузилсин:

Ҳамидов Жаҳонгир Ҳакимович — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари, комиссия раиси

Бугров Борис Иванович — Ўзбекистон ССР Олий Совети раисининг ўринбосари, комиссия раисининг ўринбосари

Адаманов Осмон Курт-Сеитович — Ўзсовпроф секретари

Козлов Владимир Алексеевич — Сирдарё область «Голодностепирмонтаж» 2-механизациялашган кўчма колоннаси монтажчи слесарларининг бригадири

Кўчимов Абдусаид — «Ленин учқуни» газетасининг муҳаррири

Муҳаммадқулова Муяссар — Тошкент шаҳридаги 10-туғруқхона бош врачи

Оразбоев Омонгелди — Қорақалпоғистон АССР Кўнғирот районидаги Чапаев номли совхоз бригадири, СССР халқ депутати

Усмонов Саид — Уруш ва меҳнат ветеранлари Қашқадарё область кенгашининг раиси

Фузайлов Фарҳод Зиёдуллаевич — округ ҳарбий госпиталининг бўлим бошлиғи

Шоабдураҳимов Шоиноят Раҳимович — халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси

Хлебушкина Антонина Павловна — Тошкент шаҳридаги 22-болалар уйининг директори

Юсупов Акбаржон — «Ўзбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси касаба союз комитетининг раиси

Ҳайдаров Зилемхон — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ишлар мудири

2. Комиссия гражданларга бериладиган енгилликларнинг амалдаги системасини синчиклаб ва ҳар томонлама ўрганиш асосида улардан фойдаланишни қонун ҳужжатлари талаблари ва социал адолат принципларига мувофиқ тартибга солиш юзасидан Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясида кўриб чиқиш учун таклифлар тайёрласин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети раиси

М. ИБРОҲИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1990 йил, 31 март.

ДЕҲҚОНЧИЛИК АХБОРОТИ

СИРДАРЁ РАЙОНИ

«Шоликор» совхозининг Набижон Юнусов бошлиқ бригадаси аъзолари ўтган йили яхши кўрсаткичга эришган эдилар: 72 гектар ернинг ҳар гектаридан 49 центнердан ҳосил олинди. Бу режада белгиланганидан анча кўпдир.

— Бригадамиз аъзолари бир-бирлари билан аҳил ва иноқ, — дейди коллектив етакчиси Н. Юнусов. — Аҳиллик бор жойда файз, қут-барака бўлади. Жорий йилда ҳосилдорликни 55 центнерга етказишни кўзлаяпмиз.

Айни кунларда нияти қутлуғ шоликорлар баҳорги юмушларни кун сайин қизитишаётир. Уруғлик, минерал ўғитлар ҳозирлаб қўйилган. Ариқ-зовурларни тартибга келтириш ишлари ҳам барвақт тугалланди. Бунда бригаданинг Аҳмад Юнусов, Роза Загедуллин, Мавлуда Орифжонова сингари аъзолари ҳамкасбларига намуна бўлдилар.

А. Бурлиев.

ЖИЗЗАХ РАЙОНИ

«Коммунизм» совхозидаги Йўлдош Холматов бошқараётган агроучастка сабзавоткорлари эртаги карам, картошка, лавлаги экишни ниҳоясига етказдилар. Улар жорий йилда 300 тонна карам, 90 тонна картошка ва 280 тонна озуқабоп лавлаги етиштиришмоқчи. Дала ишларида Ботир Шодиқулов, Парда Абдураҳмонов, Асқар Охунов бошлиқ бригадалар меҳнаткашлари ҳамда Шавкат Норқўзиев, Жўрақул Қодиров каби тажрибали механизаторлар жонбозлик кўрсатишмоқда.

М. Аллаев.

ПОП

Ленин номли совхознинг 3-бўлимидаги Ғанижон Ўсканов етакчилик қилаётган бригадага қарашли майдонлар асосан тошлоқ ерлардан иборат. Шунга қарамасдан бригада деҳқонлари бу йил тадбиркорлик билан иш юритиб мўл пахта ҳосили етиштиришга бел боғлаганлар.

Сув йўлларини тартибга солиш, дала бошига маҳаллий ўғит ташиб келтириш, ерни экишга ҳозирлаш ишлари ниҳоясига етказилди.

Нурмуҳаммад Рўзиматов, Эргашали Убайдуллаев, Умарали Усмоналиев сингари ишчилар, техника жиловдори Обиджон Пўлатов баҳорги юмушларнинг тез ва соз бажарилишида ўрнак.

Р. Қурбонов.

ҚАРШИ

Карл Маркс номли совхоз пахтакорлари айни кунларда экин майдонларини суғориш, пушта олиш юмушларини жадал амалга оширмоқдалар. Бу тадбир Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Ҳазратқулова, А. Туробов, М. Тўраев бошлиқ бригадаларда намунали олиб борилаётир.

Уста сувчилар — Чори Жабборов, Ҳусаин Ҳидировлар майдонларни маромига етказиб оби ҳаётга қондирмоқдалар.

Х. Назаров.

ОҚСОҚОЛЛАР МАСЛАҲАТИ БИЛАН

Москва районидаги Октябрь 60 йиллиги номли колхоздан Мутолибжон Нуриддинов бошлиқ бригада ижарачилари тажрибали деҳқонлар билан маслаҳатлашиб, одатдагидан барвақт чигит экишга киришдилар. Улар ўзларига бириктирилган 88 гектар майдонга тезпишар «Қирғизистон-3» нав чигитини экишмоқда. Чигит нам пушталарга қадалмоқда.

— Бундай усул тупроқнинг яхшироқ исишига, пахтакорларга эса экиш бошланмасданоқ пайдо бўладиган ва енгил мола бостириш билан тугайдиган бегона ўтларга қарши самарали кураш олиб боришга кўмаклашади, — дейди колхоз раиси Муҳаммаджон Йўлдошев.— Бунда тупроқда чигит униб чиқиши учун етарли нам сақланиб қолади. Ер суғорилганида эса тупроқ қатқалоқ бўлиб, совиб қолиши мумкин.

Шунинг учун ҳам колхоз ижарачилари оқсоқолларнинг маслаҳатига кўра 730 гектар пахта майдонида экишнинг ана шу усулидан фойдаланишмоқда. Экиш ишларини 20 апрелгача тугатиш мўлжалланмоқда.

В. И. Ленин туғилган кунининг 120 йиллигига

ДОҲИЙ МЕРОСИ ВА ҲОЗИРГИ ЗАМОН

Владимир Ильич Лениннинг ғоявий-назарий мероси социализм қурилишининг ҳамма босқичларида ижтимоий тараққиёт жараёнларини таҳлил этиш, унинг қонуниятлари ва асосий тенденцияларини тушуниш, сиёсий эътиқодни шакллантириш, мамлакат олдида турган вазифаларни ҳал қилишда жамият ҳар бир аъзосининг мавқеи ва ўрнини белгилашда ишончли калит бўлиб келди. Бироқ СССРда чинакам инқилобий янгиланиш рўй бераётган, туб иқтисодий ва сиёсий ислоҳотлар амалга оширилаётган, илгари партия ҳам, меҳнаткашлар ҳам дуч келмаган вазифалар ҳал бўлаётган бугунги кунда доҳий ғоялари алоҳида маъно ва аҳамият касб этмоқда.

Жамият тараққиётининг ҳозирги маррасидан туриб ленинча йўл-йўриқларнинг қанчалик ҳаётий ва муҳимлигига баҳо берар эканмиз, партиянинг В. И. Лениннинг бутун фаолияти буюк мақсадларга фидойиликнинг, жуда мураккаб ижтимоий муаммоларни ечишга новаторларча ёндашувнинг намунаси бўлиб хизмат қилади, деган хулосаси ғоят тўғрилигини тасдиқламасдан иложимиз йўқ. Унинг ижодий даҳоси куч-қудрати жамият талаб-эҳтиёжини, ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлар талаб-эҳтиёжини сеза билишда ҳамда уни партия стратегияси ва тактикасида аниқ ифодалашида намоён бўлар эди. У ёки бу тарафга ўтиб кетмаган ҳолда шуни таъкидлаш керакки, изчил диалектик-марксчи Ленинга ақидабозларнинг эгри қарашлари ҳам, ултрареволюцион маъно касб этган бақироқ шиорлар, сохта инқилобий сафсатабозлик ҳам бирдай ёт эди. В. И. Ленин туғилган куннинг 120 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети мафкура комиссиясининг таклифларида таъкидлаб ўтилганидек, Ленин ижтимоий пайғамбар ҳам, хаёлпараст ҳам бўлмаган. Ана шу хулосани алоҳида таъкидлаб ўтишга тўғри келади, негаки ленинча ғоявий-сиёсий мерос бевосита ёки билвосита шаклда танқид қилинаяпти, гўё у эскириб қолди, ҳозирги ҳаёт ҳақиқатига мос келмаяпти, деган фикрлар билдирилмоқда. Аммо бизнинг назаримизда, гап ленинизмнинг умри тугаманлиги, балки жамиятшуносҳлар уни илмий йўналишига тўла даражада кирита олмаганликлари, доҳийнинг бир қатор қоидаларини соф метафизик тарзда талқин этганликлари, уларни чуқур англаб етиш ўрнига қандайдир аниқ прагматик эҳтиёжлар ёки мақсадлар йўлида кўчирмалар олиш билангина шуғулланганликлари ҳақида бориши лозим. Шу нарса шубҳасизки, бугунги кунда Ленин асарларини бошқатдан ўқиб чиқиш, ленинизмнинг ҳақиқий қиёфасини тиклаш зарур бўлиб турибди.

Унинг Октябрдан кейинги даврда ёзган асарлари, биринчи навбатда «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари» бизга қолган буюк меросни тўлақонли англаб етишда алоҳида аҳамиятга эга. Шуни ҳам ҳисобга олиш керакки, И. В. Сталин томонидан мажбурланган ақидабозларча йўл-йўриқлар ҳукм суриши натижасида Лениннинг ўша даврдаги асарлари изланувчи характерига етарли баҳо берилмади. Социализм қурилишига оид унинг қарашларидаги ўзгаришларни яширишга уриниш бўлди, бундай ўзгаришлар гўё партия ва давлатимиз асосчисининг заиф томони сифатида баҳоланади, деб хавфсирадилар. Аслини олганда, дея таъкидлади М. С. Горбачев ўзининг «Социалистик ғоя ва инқилобий қайта қуриш» номли мақоласида, — ленинча изланиш заифликнинг эмас, балки кучнинг кўрсаткичидир. В. И. Ленин воқеалар гирдобида, жўшқин қарашлар орасида туриб ҳаётдан ўрганар, омма эҳтиёжини сезгирлик билан илғай билар, фактларни умумлаштирар ҳамда жамиятда содир бўлаётган жараёнлардан назарий хулосалар чиқарарди. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида «ҳарбий коммунизм» даврининг бевосита маҳсулот айирбошлашга ўтиш йўли билан социализмни тўғридан-тўғри қарор топтиришга дастлабки уринишлар хато эканини мардона тан олган экан, партия ва давлатимиз асосчисининг сиёсий жасоратига тан бермай иложимиз йўқ. У «большевикларнинг тажрибаси» инқирозга учради, деган турли-туман каромматларга қарамай, ўта инқилобий шиорларни, улар сиртдан самарали бўлиб кўринса ҳам, аммо данғалчиликдан иборат бўлган жўн қарорларни рад этиб, социализм тўғрисидаги янги тасаввурларни ижодий излади, пролетар давлати амалий сиёсатининг принципиал қоидаларини ишлаб чиқди.

В. И. Ленин қарор топган ҳаётий вазиятдан чиқиш йўлини излар экан, эскириб қолган қоидаларни дадил улоқтириб ташлади, «марксчи ҳар қандай назария сингари кечаги куннинг жуда яхши деганда, фақат асосий, умумий нарсанигина белгилайдиган, фақат турмушнинг мураккаблигини тушунишга яқинлашадиган назариясига ёпишиб қолишда давом этмасдан, жонли турмушда воқеликнинг аниқ фактларини ҳисобга олиши лозим, деган шубҳасиз ҳақиқатни уқиб олиши керак»лигини (Тўла асарлар тўплами, 31-том, 152-бет) амалда кўрсатди.

В. И. Ленин марксизм инқилобий назариясига шу тарзда ёндашиш, дастлабки ижтимоий ўзгаришлар тажрибасига таяниш туфайли социализмнинг моддий пойдеворини барпо этишга қаратилган янги иқтисодий сиёсатни эълон қилиш зарурлиги ҳақидаги хулосага келди. Бу сиёсат гўё революция чиқа олмайдигандек туюлган жуда ўткир муаммолар ва зиддиятларнинг биқиқ доирасидан чиқишни таъминлади.

Агар ленинча новаторлик ғояларининг кўпини тўлиқ амалга ошириш мумкин бўлмаган экан, унинг сабабини Ленин йўл-йўриқларидан изламаслик керак. Марксизм-ленинизм асосчилари, улар яратган назария шахсга сиғиниш ва турғунлик йилларида социалистик тузумда бузилиш рўй берганлиги, турли арбобларнинг хато хатти-ҳаракатлари учун жавобгар эмасдирлар. Сталинча яккабошчилик ҳокимияти тартиби, буйруқбозлик-маъмуриятчилик системасининг қарор топиши ижтимоий турмушни зўрлик билан бирхиллаштиришга, ленинизм меросидан ижодийлик, демократизм ва инсонпарварлик руҳи, умумбашарий қадриятларга мойиллик, инсонни тараққиёт воситаси эмас, балки олий мақсад деб англаш руҳи зўрлик билан чиқариб ташланишига олиб келди.

Ана шундай шароитда Сталинга хос сохталаштириш Ленин ғояларига «содиқлик» байроғи остида содир этилди. Шунинг натижасида ижтимоий онг аёвсиз ақидалар ва хурофотлар билан кишанланиб қолди, бу эса жамиятни ички жўшқинликдан, ўз-ўзидан ривожланиш ва янгиланиш имкониятларидан маҳрум этди. Буларнинг ҳаммаси Ленин меросини чинакамига ижодий ўрганишга, уни жамиятда рўй бераётган замонавий ўзгаришларни ҳисобга олган ҳолда янги хулосалар ва қоидалар билан бойитишга катта тўсқинлик қилди. Ленинизмда маъноси ва аҳамияти ҳозирга қадар тўла очиб берилмаган анча-мунча қоидалар борлигини қайд этиб ўтишга тўғри келади. Ана шундай шароитда ленинизм ўз қийматини йўқотиш у ёқда турсин, аксинча уни ўрганиш, жамият ҳар бир аъзоси доҳий ғоялари билан қуролланиши янгича маъно касб этмоқда. Давр В. И. Лениннинг миллий сиёсатга доир асосий қоидалари, совет федерацияси концепциялари тўғрилигини яққол исботлади. Умуман бутун мамлакатимизда ҳам, бир қатор минтақалар, жумладан, Ўрта Осиё республикаларида ҳам миллатлараро муносабатлар кескинлашиб кетган ҳозирги шароитда ана шу қоидаларни тушуниш, англаб етиш ва амалда қўлланиш айниқса зарур бўлиб турибди. Совет давлатининг миллий сиёсати асосий йўналишларини белгилаб берувчи асарлар қаторида унинг «Туркистондаги коммунист ўртоқларга» мактуби муҳим ўрин тутади. «Туркистон халқлари билан тўғри муносабат боғлаш, эндиликда Россия Социалистик Федератив Совет Республикаси учун, ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, жуда катта, жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга эгадир, — деб ёзган эди В. И. Ленин 1919 йил ноябрида. — Совет ишчи-деҳқон республикасининг кучсиз, шу дамгача эзилган мазлум халқларга муносабати бутун Осиё учун ва жаҳондаги ҳамма мустамлакалар учун, минглаб ва миллионлаб кишилар учун амалий аҳамиятга эга бўлади». Ана шу мактубда Ленин Туркистон коммунистларидан бу масалага айниқса эътибор беришга, Туркистон халқлари билан ибрат кўрсатиб, амалий иш билан ўртоқларча муносабат ўрнатишга бутун кучни сарф қилишга, самодержавиенинг мустамлакачилик сиёсати изларини амалий иш билан йўқотишга даъват этган эди.

Ўша мактубда Ильичнинг ўлка халқлари, уларнинг тарихий ўтмиши, тили ва урф-одатларига эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш ҳақидаги ғамхўрлик қизил ип сингари яққол сезилиб туради. Унинг мазмунидан буюк давлатчилик шовинизми ва маҳаллий миллатчилик кўринишларига қарши дадил, муросасиз кураш олиб бориш, меҳнаткашлар оммасини, айниқса маҳаллий аҳоли вакилларини давлатни бошқаришга кенг жалб этиш зарурлигини уқиб олиш мумкин.

В. И. Ленин 1920 йил июнида Сиёсий бюро комиссияси томонидан тайёрланган РКП(б)нинг Туркистондаги вазифалари тўғрисида Марказий Комитет қарори лойиҳасига билдирган мулоҳазаларида Туркистон АССР партия ва совет органларининг ҳуқуқлари ҳамда мустақиллигини изчиллик билан кенгайтириб бориш, уларга нисбатан марказий органларнинг вакиллари тазйиқ усулларини қўллашларига йўл қўймаслик кераклигини узил-кесил қилиб айтган эди. У тақдим этилган лойиҳага Бутунроссия Марказий Ижроия Комитети ва РСФСР Халқ Комиссарлари Советининг Туркистон бўйича комиссияси зиммасига Туркистон республикаси Халқ Комиссарлари Совети ва Марказий Ижроия Комитети билан келишиб ишлаш вазифасини юкловчи модда киритишни таклиф этганди.

Лениннинг ана шу мулоҳазаларини комиссия эътиборга олган ҳамда РКП(б) Марказий Комитети Сиёсий бюроси қарорига қўшган эди. Жумладан, қарорда Туркистон бўйича комиссияга Туркистон Марказий Ижроия Комитети ва Халқ Комиссарлари Советидан сўрамасдан туриб декретларни ўзгартиш ҳуқуқини бермаслик, пухта ўйлаб, тайёргарлик кўриб, ҳокимиятни аста-секин, аммо тўхтовсиз равишда ишончли коммунистлар назоратидаги меҳнаткашлар маҳаллий Советларига бериб бориш зарурлиги таъкидланганди. В. И. Ленин томонидан масаланинг шу тарзда қўйилишига сабаб Турккомиссия кўпинча ҳокимиятнинг республика органлари ўрнини босаётганлиги, Автоном республика ҳукуматининг ваколат доирасига кирадиган вазифаларни ҳал этишда уларнинг ташаббуси ва мустақиллигини чеклаб қўяётганлигида эди.

Лениннинг ана шу асарлари ҳамда унинг фикрлари инобатга олиниб тайёрланган партия ҳужжатларининг сатрларини диққат билан ўқир эканмиз, бундан етмиш йил муқаддам илгари сурилган ғоялар партиямизнинг миллатлараро муносабатларни демократиялашга эришишдан иборат ҳозирги йўлига ҳамоҳанглигини ҳис этамиз. В. И. Ленин ҳаёт даврида ҳамда унинг вафотидан кейинги дастлабки йилларда ҳозирги Ўзбекистон ҳам таркибига кирган минтақада доҳий йўл-йўриқлари изчиллик ва қатъиятлилик билан амалга оширилди. Шунинг натижасида республика ижтимоий-иқтисодий ва маънавий тараққиётда анча илгарилаб кетди.

Бироқ Сталин томонидан буйруқбозлик - маъмуриятчилик системасининг марказлашган бюрократизмга хос усулларнинг қарор топиши ҳамда мустаҳкамланиши жараёнида ленинча миллий сиёсатнинг демократик ва инсонпарварлик принциплари бузила борди. Кўпгина иттифоқдош республикалар қатори Ўзбекистонда ҳам бу ҳолат жумҳурият ҳуқуқларини камситиш, халқлар манфаатларини менсимаслик, ҳокимият марказий органлари тазйиқида, миллатлараро муносабатларни ҳал этишда ўзбошимчалик усулларини қўлланишда ўз ифодасини топди. Буларнинг ҳаммаси ижтимоий муносабатларнинг ана шу муҳим соҳасида зиддиятларнинг, ҳал этилмаган муаммоларнинг кучайишига, мамлакатнинг бошқа минтақаларида бўлгани сингари Ўзбекистонда ҳам миллий негизда ижтимоий-сиёсий вазиятнинг ўта кескинлашувига олиб келди.

КПСС Марказий Комитетининг «Инсонпарвар, демократик социализм сари» ҳаракат дастури лойиҳасида таъкидлаб ўтилганидек, партия миллатлараро муносабатлар соҳасида рўй берган танглиқдан чиқишнинг бош йўлини иқтисодий ва сиёсий ислоҳотларни изчил амалга оширишда, давлат қурилишининг сталинча, ўз моҳиятига кўра унитар моделидан дадил воз кечишда, федерализм принципини тўлиқ ва изчил рўёбга чиқаришда кўрмоқда. Мамлакатнинг бутун ҳудудидаги ҳар қандай миллат фуқаросининг ҳуқуқларига сўзсиз риоя қилиш, иттифоқдош республикалар суверенитетини реал тарзда тўлдириш ҳамда миллий мухториятнинг барча кўринишлари мустақиллигининг янги даражаси, эркин ва тенг ҳуқуқли республикалар федерацияси асосида мамлакатнинг бир бутунлигини сақлаб қолиш, уларнинг умумий мақсадларга эришиш йўлида ўз ҳуқуқларининг бир қисмини ихтиёрий равишда Иттифоққа ўтказиш сингари туб принциплар ана шу йўлнинг ўзагини ташкил этади.

КПСС Ленин меросини ақидабозлик қатламларидан, қўпол бузишлар ҳамда очиқдан-очиқ сохталаштиришлардан халос этар экан, ленинизмга жамиятни ғоявий ва сиёсий янгилашнинг энг муҳим манбаларидан бири сифатида, воқеликни англаш ва уни ўзгартиришнинг илмий методи сифатида қарамоқда. Ҳозирги шароитда Ленин ғояларига мурожаат этиш шунчаки Ленинга қайтиш деган маънони англатмайди, албатта, буни Ленин билан бирга олға қараб ҳаракат қилиш деб тушунмоқ керак. Ана шундай ёндашув тарғиботчилар, ташвиқотчилар, сиёсий ахборотчилар, лекторларнинг Ильич ғоявий меросини чуқур очиб бериш, жамият ҳар бир аъзосининг бу меросдан тўлиқ баҳраманд бўлиши соҳасидаги ишларининг асосий йўналишларини белгилаб беради. Юбилей саналарини аниқ ҳаракатлар, партия эълон қилган сиёсатни ўтказиш йўлидаги амалий натижалар билан нишонлашдан иборат ленинча анъанани тиклашимиз керак. Ҳозирги пайтда Ленин принципларига оғишмай риоя этишда баландпарвоз иборалар, тантанали қасам ичишлар эмас, балки босиб ўтилган йўлни чуқур англаш, ҳал этилмаган муаммоларни таҳлил қилиш, мавжуд камчиликларни тугатиш имкониятларини топиш ҳамда салмоқли, самарали натижаларга эришиш муҳимроқдир. КПСС XXVIII съезди арафасида нишонланадиган Ленин юбилейи меҳнаткашларнинг сиёсий ва ижтимоий фаоллигини янада ривожлантиришга рағбат вазифасини ўташи аниқ.

Л. БЕЛЯВСКИЙ,
тарих фанлари номзоди, доцент.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. Бекобод районидаги Дзержинский номли колхоз чорвадорлари маҳсулдорликни муттасил оширишга эришмоқдалар. Хўжаликда бой тажрибага эга бўлган сигирсоғарлар кўп. Улар орасида Ойимхол Холмуродова алоҳида ажралиб туради. У ўн икки йилдан бери шу даргоҳда ҳалол меҳнат қилмоқда. Унинг қарамоғида 18 бош соғин сигир бор. Айни кунларда ҳар бош сигирдан 9—10 литрдан сут соғиб олмоқда.

СУРАТДА: моҳир сигирсоғар Ойимхол Холмуродова.

М. ҚОРАБЕКОВ олган сурат.

ҚЎЙ КЕЛАДИ ҚЎЗИ БИЛАН

Тоғ бағридаги шувоқ ва бошқа ҳар хил гиёҳларнинг баравжлигини ҳисобга олмаганда, Термиз районидаги «Дўстлик» колхозининг қарийб 8,5 минг бош қўйи яйратиб боқилаётган беш минг гектардан зиёд яйлов манзараси кўклам бошида чорвадорни унча қувонтирмади. Ўт-ўлан ривожи ҳар йилгидай хийла паст, сийрак эди. Бунинг устига ҳар куни эрталаб тоғ томондан кўтарилаётган ёқимсиз шамол яйловнинг бир қисмини қумга кўмарди. Апрелнинг бошларида устма-уст ёмғир тушиб, гиёҳлар қулоғини чўзди. Айни муддао бўлди. Ахир колхоз чўпонлари сурувларни Хотинработ яйловларида баҳордагина эмас, балки йил бўйи яйратиб боқишлари керак.

Суюн ака Мақсумов бу яйловларни кўп йиллардан бери кезади. Қўйчилик фермасида ҳисобчи, кейинчалик ферма мудири бўлиб ишлади. Колхоз раҳбарларига «Ферма мудирлиги менинг ишим эмас экан, яхшиси бир отар қўйни олиб чўпонлик қиламан», деганди, уларга маъқул тушди. Ҳозир бош чўпон. Хўжаликда тўққиз нафар бош чўпон бўлса, Суюн ака улар ўртасида илғорлардан бири. Отарида 711 бош совлиқни парвариш қилишаяпти. Жорий йилда ҳар юз бош совлиқдан режадаги юз ўрнига 104 бошдан қўзи олиш, 516 бош соғлом қўзини ўстиришга қолдиришни кўзда тутишган. Ҳозиргача 359 бош совлиқдан 382 бош қўзи олинди.

— Тўл эрта бўлса, қўзи дадил, соғлом етилади. Июнь ойида қўзилар ажратилганида, ҳар бири йигирма килограммгача тош босади, — дейди Суюн Мақсумов. — Хўжалигимизда сўнгги йилларда наслчилик ишларига алоҳида эътибор берилаяпти. Қумқўрғон районидаги Гагарин номли давлат наслчилик заводидан қўчқорлар сотиб олинаяпти. Колхознинг ўзида ҳам наслчилик ишлари йўлга қўйилмоқда. Бултур 2050 дона қоракўл терининг ҳар бирини қарийб йигирма сўмдан сотдик. Бундан кейин қоракўли терининг харидоргир черози навини етиштиришга алоҳида эътибор берамиз. Кейинги уч йилда колхозимизда қўйлар сони 2700 бошга кўпайибди. Қўйчиликдан бултур 57 минг сўм фойда олдик. Ҳар йили давлатга 80 тоннагача қўй гўшти топшираяпмиз. Ҳозир колхозимизда ҳар бош қўйга 0,5 гектардан кўпроқ яйлов тўғри келаяпти. Агар бу ҳеч бўлмаганида бир гектарга етганида сурувдаги қўйлар янада салмоқли бўлиши шубҳасиз эди. Қувонарлиси, сафимизга ёшлар келиб қўшилаяпти, бизда келгусида чўпон таёғи эгасиз қолмаслигига ишонч пайдо бўлмоқда.

Қўзилаётган қўйлар кетидан эргашиб юрган Эркин Баротов билан суҳбатлашдик. Чўпонлик касбини танлаганидан сира афсусланмаётганлигини айтди:

— Тоғ бағридаги ҳаво нақадар тоза эканлигини сезаётгандирсиз. Шаҳарликлар якшанба кунлари уйдаги ташвишларидан кўз юмишиб, тоза ҳаводан баҳраманд бўлиш учун қанча масофа йўл босиб шу ерга келишади. Биз-чи, туну кун ана шу бебаҳо бойлик қучоғидамиз. Тунда, осмонда юлдузлар чарақлаб турган, тўлин ой сузиб юрган пайтда, сокин яйлов қўйнида бўлганмисиз? Бунинг ҳам ўзига яраша завқи бор. Колхоздан газета ва журналларнинг янги сонларини келтиришади. Уларни ўқиймиз. Яйловдаги тенгқурлар баъзида кундузи тўпланиб, суҳбатлашамиз. Чунки тунда ҳеч биримизнинг ҳам бундай суҳбатга фурсатимиз йўқ. Кимга қандайлигини билмадим, лекин мен энди ўзимни сурувсиз, яйловсиз тасаввур қилолмайман. Мен учун чўпонлик — касбларнинг касби. Лекин баъзида бир нарсага ҳайратланаман. Кўкламда яйловларнинг тароватı ўзгача. Баҳор гўзаллиги, назаримда худди шу ердан бошланаётгандек. Шунинг учун ҳам одамлар яйловга талпинишади. Бу фаслда биз, чўпонлардан аҳвол сўровчилар ҳам бисёр бўлади. Нафақат колхоз вакиллари, ҳатто қишлоқ хўжалигига алоқаси бўлмаган касб соҳиблари ҳам тез-тез келишиб, нималарнидир текширганган бўлишади. Шундай ҳам қўзилатиш мавсуми палласида бош қашишга вақт бўлмайди. Бирига улгурсак, иккинчисига улгурмаслигимизни билишиб колхоздан ёрдамчи юборишади. Шундай пайтда чўпонга ишончсизлик билан қараш кишининг иззат-нафсига тегади. Бизга мадад бўлиш, кайфиятимизни кўтариш ўрнига баъзан шубҳа билан қарашади. Ана шуниси ортиқча. Қирчиллама қишда ёки саратоннинг иссиғида кўз очиб бўлмайдиган чанг-тўзонли кунларда биз билан лоақал бир кун бўлган киши чўпон матонатига ишонади.

Заранг таёғини елкасига қўйиб, сурув кетидан одим ташлаётган ёш чўпоннинг бу мулоҳазалари бизни ўйлантириб қўйди. Ҳақиқатан ҳам чўпон меҳнати, ташвишлари фақат қиш ёки баҳорда эмас, йил — ўн икки ой бир меъёрда давом этаверади. Унинг учун якшанба ёки байрам ҳам одатдаги иш куни. Баҳор серёғин келиб, яйловлари ўтга бурканса, шунинг ўзи чўпон учун шодиёна байрам. Бурунгидек шамол кўтарилиб, қўйнинг оғзи ўтга тегай, деганда қум босиб қолаверса, унинг дили хуфтон. Шу боисдан чўпон аҳли ҳамиша эътиборга, илиқ сўзга, ёрдамга ташна. Колхоз раҳбарлари ва мутахассислари ҳар икки-уч кунда ям-яшил яйловда ҳордиқ чиқариш учун эмас, эл маъмурчилиги йўлида меҳнат қилаётган чорвадорларга камарбаста бўлиш учун келиб кетишади. Ботир Ҳоналиев мудирлик қилаётган қўйчилик фермасининг фақат Суюн Мақсумов отарида эмас, Сайдулла Мирзаев, Нормурод Ўрозалиев, Ражаб Бўриев бош чўпонлик қилаётган отарларда ҳам қўзилаш мавсуми муваффақиятли ўтаётир. Яйловга қут-барака кираяпти, совлиқлар кетидан эргашиб юрган соғлом қўзилар сони кун сайин ортмоқда. Ҳозиргача хўжаликда 4.706 бош совлиқнинг асосий қисми қўзилади. Чўпонлар жорий йилда 4.700 бош қўзини ўстиришга қолдиришдан ташқари давлатга 1.500 дона сифатли қоракўли тери топширишни ҳам мўлжаллашаяпти.

Б. КЕНЖАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

УЛЬЯНОВЛИКЛАР ШИЖОАТИ

Бу совхоз райондагина эмас, балки областда ҳам кенжа хўжаликлардан саналади. Унинг ташкил этилганига беш йил бўлаяпти. Илгари учта: Ульянов номли, Ҳамза номли совхозлар ва область суғориш бошқармасининг «Ирригатор» ёрдамчи деҳқончилик хўжалиги ҳудудлари жойлашганди. Янги совхоз аввалига пахтачиликка ихтисослашди. Йилига 4—4,5 минг тоннадан ошириб ҳосил тайёрланди. Аммо аҳолининг тиғиз жойлашгани, бошқа сабаблар билан кейинги йилларда чигит экиладиган майдонлар тобора қисқармоқда. Бултур 820 гектар ерда ғўза ўстирилди. Жорий йилда эса уни яна 250 гектар камайтириш кўзланган.

Пахтадан бўшаган майдонларда асосан мева етиштирилаётир. Янги боғлар, токзорлар барпо қилинмоқда. Айни пайтда улар 800 гектарга етди. Мева-чеванинг кўпайиши дастурхонга қут-барака киритмоқда, одамларнинг озиқ-овқат маҳсулотига талаб-эҳтиёжларини яхшироқ қондиришга имкон бераяпти.

Шуни таъкидлаш керакки, хўжаликда деҳқончиликнинг унутилаёзган соҳаларига қайтилмоқда. Бугунги кунда 40 дан зиёд экин экилиб, ҳосил етиштирилмоқда. Улар орасида зиғир, кунжут, оқ жўхори, кунгабоқар, ерёнғоқ, ловия, мош, нўхат, гулхайри кабилар борки, инсон саломатлиги учун фойдали, оқсилларга бой неъматлар ҳисобланади. Яна бир ибратли томони, уларнинг уруғлари совхознинг ўзида тайёрланмоқда.

Сўнгги йилларда хўжаликни узумчиликка мослаштириш йўли ўтказилмоқда. Ҳар йили янги токзорлар яратилаяпти, эскиларининг ҳосилдорлиги оширилмоқда. Бултур жами маҳсулот орасида узумнинг ҳиссаси сезиларли бўлди. Бошқача айтганда, 3.347 тонна ҳосил истеъмолчиларга сифатли ҳолда етказиб берилди. Шу ўринда тармоқнинг пахтачиликка нисбатан сердаромад эканлигини айтиб ўтиш жоиз. Буни Асқарали Қамбаров бошлиқ бригада мисолида яққол кўриш мумкин. Меҳнат аҳли ўтган йили 76 гектар токзорни парваришлади ва 25 гектар майдонда пахта етиштирди. Токзорларда 58 пудратчи шартнома асосида тер тўкди. Якунда гектаридан мўлжалдаги 70 центнер ўрнига 75 центнердан ҳосил олинди. Жами 574 тонна узум тайёрланиб, унинг 485 тоннаси умумиттифоқ фондига жўнатилди. Ҳар гектар 4,5 минг сўм даромад келтирди. Ишловчилар йил охирида ҳар сўм асосий иш ҳақига 1 сўм 65 тийиндан қўшимчага эга бўлдилар. Ғўза пайкалларида эса 16 та пудратчи оила меҳнат қилди. Гектаридан 25 центнер ўрнига 31 центнердан хом ашё саранжомланди. Бир гектар пахтазордан келган даромад 2.550 сўмни ташкил этди.

Хўжаликда чорвачиликка ҳам катта эътибор берилмоқда. Айни пайтда 900 бош қорамол, жумладан, 270 бош соғин сигир, 300 бош қўй-қўзи, 100 уя асалари парвариш қилинаяпти. Тармоққа ижара пудрати жорий этилгач, иш унумдорлиги ва маҳсулот етиштириш ҳажми кескин кўпайди. Ҳозир жами чорва ҳайвонларига 11 киши қарамоқда. Уларнинг ўртача ойлик маоши 235 сўмдан ошаяпти.

Янгиланиш шароитида ижтимоий муаммоларга, аҳоли турмушини яхшилашга алоҳида аҳамият берилаётир. Очиғи, илгари уй-жой масаласига бефарқлик бор эди. Жорий беш йилликнинг дастлабки уч йилида жами 640 оилага томорқа берилди. Ҳолбуки, навбатда турганлар рўйхати узун эди. Жумҳурият партия ва ҳукумати қароридан кейин иш жадаллашди. Бу соҳада партком котиби бошчилигида комиссия тузилди. У ғайрат билан ишламоқда. Натижада кишиларнинг турар-жойли бўлиши тезлашди. Бултур ва шу йилнинг ўтган даври мобайнида 2.114 киши ер участкаси олди. Бундан ташқари томорқаси 6—8 сотихдан иборат бўлган оилаларга қўшимча жой ажратилиб, 16 сотихга етказилди.

Бутун водийга хос муаммо — ишсизликни тугатиш борасида қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Ёрдамчи хўжаликлар ташкил этилиб, ишчи ўринлари вужудга келтирилаяпти. Ўтган йили май ойида консерва цехи иш бошлади. Эндиликда мева ва сабзавот маҳсулотлари исрофгарчилигига чек қўйилди. Улар цехда қайта ишланиб, харидоргир консервалар тайёрланмоқда. Ушбу кичик корхона бир йилдаёқ барча харажатларни қоплаб, 12 минг сўм фойда келтирди.

Совхозда меҳнатни ташкил этишнинг илғор усуллари кенг қўлланилмоқда, бошқарув тобора такомиллаштирилаяпти. Дастлаб 1986 йилда пудрат жорий қилинганди. Бугунга келиб барча соҳалар шу усулга ўтган. Ҳозир жами 1.182 та оилавий пудратчи, 17 та ижарачи маъмурият билан шартнома тузиб, меҳнат қилмоқда. Бўлимлар тугатилди. Бригадалар 36 тадан 24 тага камайтирилди. Тармоқлар бўйича 14 та цех тузилди. Тежамкорлик, штатларни ихчамлаштириш ҳисобига ўтган йили 80 минг сўм иқтисод қилинди.

— Хўжалигимиз доҳий номи билан аталиши ҳамиша зиммамизга масъулият юклаб туради, — дейди Янгиқўрғон районидаги Ульянов номли совхоз директори Тўйчи Неъматов. — Меҳнат аҳли унга муносиб бўлиш, ютуқларни кўпайтириш учун сидқидилдан тер тўкмоқда. В. И. Ленин туғилган куннинг 120 йиллиги шарафига социалистик мусобақа қизғин бораяпти. Барча соҳа ишчилари бу беллашувга фаол қўшилиб, ғолибликка интилмоқдалар. Айниқса, пахтакорлар ва ноз-неъмат етиштирувчилар шижоат кўрсатаяптилар. Чунки уларнинг долзарб иш паллалари бошланди. Меҳнаткашларимиз Бутуниттифоқ шанбалиги кунида ҳар қачонгидан самарали ишлаб, меҳнат ҳақининг маълум қисмини хайрия жамғармаларига ўтказишга қарор қилганлар. Шубҳа йўқки, бу йилги қўлга киритилажак ютуқларимиз аввалгиларидан кам бўлмайди.

Э. ИСМОИЛОВ.

ОРОЛБЎЙИНИ СОҒЛОМЛАШТИРИШ ЖАМҒАРМАСИГА

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли 166-қурилиш трестининг 1-бошқармасида ва 26-автобазасида бўлиб ўтган касаба союз йиғилишларининг қатнашчилари мамлакат меҳнат коллективларининг В. И. Ленин туғилган куннинг 120 йиллигига 21 апрель куни Бутуниттифоқ шанбалигини ўтказиш тўғрисидаги ташаббусини муҳокама қилиб, «бу ташаббусни қўллаб-қувватлаймиз», деган қарорга келдилар.

Маълумки, ўша куни қилинган иш эвазига бериладиган пул бошланғич касаба союз ташкилотларининг ҳисобига ўтказилади. Келгусида бу маблағдан қандай фойдаланилиши чекланмайди. Маблағлар хайрия мақсадларига, кам даромадли оилаларга ёрдам беришга, соғломлаштириш иншоотларининг моддий базасини ривожлантиришга сарфланиши мумкин.

— Биз коллективга энг кўп ёрдам бериш учун маблағни қайси мақсадлар учун ишлатиш масаласини шанбаликдан кейин муҳокама қиламиз, — дейди 1-қурилиш бошқармаси касаба союз комитетининг аъзоси С. Содиқова. — Тўғри, ҳозирнинг ўзидаёқ бу маблағни аввало ишчиларни соғломлаштиришга, яъни йўлланмалар сотиб олиш учун сарфлаш тўғрисида таклиф бор. Чунки қурувчилар турли-туман касалликларга чалиниб турадилар: улар ёзда саратон қуёши остида, қишда қаҳратон совуқда ишлайдилар. Касаба союз комитетининг маблағи эса эҳтиёжни тўла-тўкис қондира олмайди.

21 АПРЕЛЬ — ЛЕНИНЧА ШАНБАЛИК КУНИ

Бироқ ташаббус ишчи коллективларида ёппасига қўллаб-қувватланганлигининг сабаби шундагина эмас. Ўзбекистон касаба союзлари кенгашининг президиуми шанбалик ўтказиш тўғрисидаги таклифни маъқуллаш ва қўллаб-қувватлаш билан бирга бошланғич ташкилотларга мурожаат этиб шу куни ишлаб топилган пулнинг 10 фоизини Қорақалпоғистон касаба союзлари кенгашининг Нукус уй-жой-социал банкидаги 000695465-ҳисобига ўтказишни илтимос қилди.

— Шу тариқа Ўзбекистон касаба союзлари кенгаши бизнинг неча марталаб қилган илтимосларимизга жавоб берди, — дейди буни изоҳлаб Қорақалпоғистон касаба союзлари кенгашининг секретари В. С. Ганькина. — Регионимиздаги экология вазияти яхшиланмаяпти, аҳолининг касалланиш даражаси юқори. Меҳнаткашларни соғломлаштириш учун йил сайин тобора кўпроқ маблағ керак бўлмоқда. Йўлланмалар сотиб олиш ҳам, санаторий-профилакторийлар қуриш ҳам, бошқа кўп ишлар ҳам шу жумлага киради.

Тўғри, ҳозир Ўзбекистон касаба союзлари кенгаши ҳам, биз ҳам бирон-бир кимсанинг зиммасига ишлаб топилган пулини бизнинг ҳисобимизга ўтказиш мажбуриятини юклатишга ҳаққимиз йўқ. Аммо биз ялпи мададкорликка умид қиламиз, Ўзбекистон барча областларининг касаба союзлари бизнинг илтижомизга қулоқ солиб, бошига кулфат тушган халққа инсонпарварлик ва меҳр-мурувват кўрсатади, деб умид қиламиз.

В. ТРОИЦКИЙ,
ЎзТАГ мухбири.

Қорақалпоғистон АССР.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг

ҚОНУНИ

ФАВҚУЛОДДА ҲОЛАТНИНГ ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

12) қурол-яроғ, кучли таъсир қилувчи химиявий ва заҳарли моддалар, шунингдек спиртли ичимликлар ва таркибида спирт бўлган моддалар билан савдо қилишни чеклаш ёки тақиқлаш;

13) карантин жорий этиш ҳамда санитария ва касалликлар тарқалишига қарши бошқа мажбурий чоралар жорий этиш;

14) кўпайтирувчи техника, шунингдек радио ва телевизион узатиш аппаратлари, аудио ва видеоёзув техникасидан фойдаланишни чеклаш ёки тақиқлаш; товуш кучайтирувчи техник воситаларни тортиб олиш; оммавий ахборот воситалари устидан назорат ўрнатиш;

15) алоқа воситаларидан фойдаланишнинг махсус қоидаларини жорий этиш;

16) транспорт воситалари ҳаракатини чеклаш ва уларни назорат қилиш;

17) комендантлик соатини жорий этиш;

18) вазиятни нормаллаштиришга тўсқинлик қилувчи сиёсий партиялар, жамоат ташкилотлари, оммавий ҳаракатлар, гражданларнинг ташаббускор бирлашмалари фаолиятини тўхтатиб қўйиш;

19) ССР Иттифоқи қонунида кўзда тутилмаган гражданлар қуролли бўлинмалари ташкил этилишини ва уларнинг фаолиятини тақиқлаш;

20) гражданлар кўплаб тўпланадиган жойларда ҳужжатларни текшириш, зарур ҳолларда эса гражданларда қурол борлиги тўғрисида маълумотлар бўлганида шахсан текшириш, буюмлар ва транспорт воситаларини текширувдан ўтказиш тадбирларини қўлланишлари мумкин.

5-модда. ССР Иттифоқи ёки тегишли иттифоқдош, автоном республика давлат ҳокимияти ва бошқарув олий органлари фавқулодда ҳолат эълон қилинган жойларда иш кўраётган қуйи органларнинг ҳар қандай қарорини бекор қилишга ҳақлидир.

СССР Министрлар Совети ҳамда иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советлари, халқ депутатлари ўлка ва область Советлари ёки уларнинг ижроия комитетлари фавқулодда ҳолатлар оқибатларининг олдини олиш ва уларни тугатишга оид ишларни мувофиқлаштириш учун махсус муваққат органлар тузишлари мумкин.

6-модда. Корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг раҳбарлари фавқулодда ҳолат даврида зарур бўлиб қолган ҳолларда ишчи ва хизматчиларни уларнинг розилигисиз меҳнат шартномаси билан келишиб олинмаган ишга ўтказишга ҳақлидир.

Ана шу даврда корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар раҳбарларини сайлаб қўйиш қоидаси қўлланилмайди.

7-модда. Комендантлик соати чоғида гражданларнинг махсус берилган руҳсатномалар ва уларнинг шахсини тасдиқловчи гувоҳномаси бўлмаса кўчаларда ёки бошқа жамоат жойларида бўлишлари ёхуд шундай гувоҳномасиз ўз уйидан ташқарида бўлиши тақиқланади.

Ушбу қонуннинг биринчи қисмида кўзда тутилган тартиб бузилишига йўл қўйган шахслар комендантлик соати тугагунча, улардан ҳужжати бўлмаганлари эса уларнинг шахси аниқлангунча, аммо уч кеча-кундуздан ошмаган ҳолда милиция ёки ҳарбий соқчилар томонидан ушланади; ушланганлар шахсан текширувдан ўтказилиши, шунингдек уларнинг буюмлари текширилиши мумкин.

8-модда. Ушбу қонун 4-моддасининг 3, 4, 6, 10, 12-16-бандларига мувофиқ белгиланган талаблар, шунингдек 7-модданинг 1-қисмида кўзда тутилган талабларнинг бузилиши агар бундай тартиб бузишлар амалдаги қонунларга биноан жиноий жавобгарликка сабаб бўлмаса, минг сўмгача ҳажмда жарима тарзида маъмурий жазога ёки 15 кун муддатга қамоқ жазосига сабаб бўлади.

9-модда. Иғвогарона мишмишлар тарқатиш, ҳуқуқтартиботни бузишга ундовчи ёки миллий адоватни авж олдирувчи хатти-ҳаракатлар, гражданлар ва мансабдор шахслар ўзларининг қонуний ҳуқуқлари ва бурчларини амалга оширишига фаол тўсқинлик қилиш, шунингдек ички ишлар органлари ходимининг, ҳарбий хизматчи, халқ дружиначисининг ёки жамоат тартибини сақлаш юзасидан хизмат вазифасини ёхуд ижтимоий бурчини бажараётган бошқа кишиларнинг қонуний фармойиши ёки талабига қасддан бўйсунмаслик ёхуд жамоат тартибини ва гражданларнинг осойишталигини бузадиган бошқа шунга ўхшаш хатти-ҳаракатлар ёки фавқулодда ҳолат эълон қилинган жойларда маъмурий назорат қоидаларини бузиш минг сўмгача миқдорда жарима солишга ёки 30 кунгача муддатга маъмурий қамоқ жазосига сабаб бўлади.

Кўрсатиб ўтилган ҳуқуқ бузишлар тўғрисидаги ишлар юзасидан протоколлар ички ишлар органларининг шунга вакил қилинган ходимлари ёки айрим жой комендатураси томонидан тузилади.

Ушбу қонуннинг 8 ва 9-моддаларида кўзда тутилган тартиб бузишлар тўғрисидаги ишларни уч кун давомида халқ судьяси ёки ички ишлар органининг бошлиғи ёхуд унинг ўринбосарлари ёки айрим жойнинг коменданти шахсан кўриб чиқади.

10-модда. Фавқулодда ҳолат шароитида тақиқланган иш ташлашга раҳбарлик қилиш, шунингдек, корхона, муассаса, ташкилотнинг ишига халақит бериш жиноий жавобгарликка сабаб бўлади ва ўн минг сўмгача жарима ёки икки йилгача муддатга ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд бир йилгача муддатга озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади.

11-модда. Айрим ҳолларда фавқулодда ҳолатларнинг оқибатларини тугатиш, жамоат тартибини муҳофаза қилиш ва гражданлар хавфсизлигини таъминлаш учун СССР Олий Совети ёки СССР Президентининг қарорига биноан СССР Ички ишлар министрлигининг ички қўшинлари билан бирга СССР Қуролли Кучлари ва СССР Давлат хавфсизлиги комитетининг ҳарбий қисмлари жалб этилиши мумкин. Ана шу қисмлар ҳарбий уставларга ҳамда СССР Ички ишлар министрлиги ички қўшинларининг мажбуриятлари ва ҳуқуқлари тўғрисидаги ССР Иттифоқи қонунларига мувофиқ ҳаракат қиладилар.

12-модда. Фавқулодда ҳолатлар оқибатларини тугатиш учун жалб этиладиган ҳарбий қисмларнинг ҳаракатларини ва унга раҳбарлик қилишни мувофиқлаштириш учун, шунингдек ички ишлар ва давлат хавфсизлиги органлари билан баҳамжиҳат ҳаракатни ташкил этиш учун СССР Олий Совети ёки СССР Президентининг топшириғига биноан СССР ички ишлар министри, СССР мудофаа министри, СССР давлат хавфсизлиги комитетининг раиси томонидан қўшма оператив штаб ташкил этилиши ва тегишли жой (район)нинг коменданти тайинланиши мумкин.

Комендант фавқулодда ҳолат тартибини мазкур қонун доирасида сақлаб туриш масалаларини тартибга солувчи буйруқлар чиқаради.

13-модда. Фавқулодда ҳолат эълон қилинганида СССР мудофаа министри томонидан СССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ табиий офатлар, катта авариялар ёки ҳалокатлар, юқумли касалликларнинг кенг тарқалиши оқибатларини тугатиш учун зарур бўлган запасдаги ҳарбий ходимлар — мутахассислар икки ой муддатгача хизматга чақирилиши мумкин.

14-модда. СССР Олий судига фавқулодда ҳолат шароитида гражданлар ва жиноий ишларнинг қонунда белгиланган территориал суд қилиқчишини ўзгартириш ҳуқуқи берилади.

15-модда. Фавқулодда ҳолатлар чоғида ёки фавқулодда ҳолатларнинг олдини олиш ёки тугатишга оид ишларни амалга ошириш муносабати билан азият чеккан гражданларга тегишли давлат органлари, шунингдек корхоналар, муассасалар, ташкилотлар томонидан яшаш учун бино берилади, етказилган моддий зарарнинг ўрни қопланади, уларни ишга жойлаштиришда кўмаклашилади ва бошқа зарур ёрдам берилади.

Уй-жой бериш, етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш ва бошқа зарур ёрдам бериш шартлари ва тартиби СССР Министрлар Совети ва иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари томонидан белгиланади.

16-модда. Фавқулодда ҳолат эълон қилинган жойларда давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари ўз вазифаларини зарур тарзда амалга оширишни таъминламаган ҳолларда СССР Президенти иттифоқдош республиканинг суверенитети ва территориал бутунлигига риоя этган тарзда муваққат президентлик идорасини жорий этиши мумкин.

Бунда давлат ҳокимияти ва бошқарув тегишли органларининг ваколатлари тўхтатиб қўйилади, улар ваколатларини амалга ошириш СССР Президенти тузадиган орган ёки тайинлайдиган мансабдор шахс зиммасига юкланади. Улар:

ушбу қонуннинг 4-моддасида кўзда тутилган тадбирларни қўлланишга;

халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ваколатларини тўхтатиб қўйиш ва уларнинг вазифаларини вақтинча ижро этишга;

давлат, хўжалик ва социал-маданий қурилиш масалалари юзасидан ССР Иттифоқи, тегишли иттифоқдош, автоном республиканинг давлат ҳокимияти ва бошқарув олий органларига таклифлар билан чиқишга;

тегишли жойда жойлашган ҳар қандай корхона, муассаса ва ташкилотни СССР Министрлар Совети томонидан белгилаб бериладиган тартибда бўйсундиришга ҳақлидирлар.

17-модда. СССР Ташқи ишлар министрлиги фавқулодда ҳолат эълон қилиниши, унинг узайтирилиши ва бекор этилиши тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош секретарини дарҳол хабардор қилади.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти
М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1990 йил 3 апрель.

СССР Олий Советининг қарори

«Фавқулодда ҳолатнинг ҳуқуқий тартиби тўғрисида»ги СССР қонунини кучга киритиш ҳақида

СССР Олий Совети **қарор қилади:**

«Фавқулодда ҳолатнинг ҳуқуқий тартиби тўғрисида»ги СССР Қонуни эълон қилинган пайтдан бошлаб кучга киритилсин.

СССР Олий Советининг Раиси **А. ЛУКЬЯНОВ.**

Москва, Кремль. 1990 йил 3 апрель.

Калинин районидаги Куйбишев номли колхознинг коммунист Мансурбек Ҳайдаров бошлиқ бригадаси аъзолари 7 гектар ердаги карам, 2 гектар плёнка остидаги эртапишар «Перомога» навли помидор, сабзи ва саримсоқ майсаларини меҳр билан парвариш қилишаётир. Миришкорлар бу йил ҳар гектар ердан 250 центнердан помидор ҳосили олишмоқчи.

СУРАТЛАРДА: 1. Ўз ишининг устаси Матлуба Шарипова плёнка остидаги ниҳоллар ривожидан мамнун. 2. Бригада етакчиси М. Ҳайдаров коллектив аъзоси Хайри Исмоилова билан.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети «Ўзбекистон ССР матлубот кооперацияси системасида тайёрлаш фаолиятини ва қайта ишловчи саноатни тубдан қайта қуриш тўғрисида» қарор қабул қилди. Қарорда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва қайта ишлаш ҳажми бир мунча кўпайганига қарамай, Ўзбекбирлашув фаолиятининг бу соҳасида тубдан қайта қуриш юз бермаганлиги таъкидланади. Маҳсулот топширувчиларни рағбатлантиришнинг таъсирчан системаси барпо этилмаган, маҳсулот топширишга жалб этилган гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликлари кўп эмас, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини бевосита қишлоқ аҳли ҳовлиларидан, боғдорчилик-полизчилик ширкатларидан олиб кетиш юзасидан тегишли чоралар кўрилмаган. Тайёрлаш ва қайта ишлаш корхоналарининг ўзаро иқтисодий ва хўжалик муносабатлари такомиллаштиришга муҳтож. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлаш ва қайта ишлашнинг моддий-техника базаси яхши ривожланмаган, илғор техника ва технология, янги иқтисодий муносабатлар жуда секин жорий этилмоқда.

Қабул қилинган қарорда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекбирлашув правлениеси, матлубот кооперацияси ташкилотлари ва корхоналари зиммасига;

Аҳолига қўшимча равишда ажратиб берилган ер участкаларида етиштирилган маҳсулотларни оборотга тўлароқ жалб этиш ҳисобидан гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларидан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид қилишни анча кўпайтириб, 1995 йилга бориб камида 1,8—2 баравар ошириш;

ҳар бир район кооператив ташкилоти, йирик деҳқон бозорлари ҳузурида қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган кичик цехлар барпо этиш;

қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш, қайта ишлаш ва сотишнинг ягона технология циклини вужудга келтириш юзасидан зарур иқтисодий ва амалий чора-тадбирларни кўриш. (Ўзаро алоқаларнинг хилма-хил шаклларидан фойдаланиш, агросаноат комбинатларини ривожлантириш, уларнинг маҳсулот тайёрлаш вазифаларини кенгайтириш билан бир вақтда кооператив тайёрлаш-қайта ишлаш савдо корхоналарини барпо этиш;

қишлоқ хўжалик маҳсулотлари нобуд бўлишини камайтириш йўли билан озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ҳамда 1995 йилга бориб, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш қувватларини камида икки баравар ошириш;

тайёрлаш, қайта ишлаш, савдо корхоналарининг қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш, кам рентабелли хўжаликларни тугатиш, уларни меҳнат коллективларига ижарага беришга доир молиявий аҳволини чуқур таҳлил этиш;

тайёрлаш-қайта ишлаш комплексининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга, жумладан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлаш ва сотиш учун шарт-шароит яратишга капитал маблағ биринчи навбатда сарфланишини таъминлаш асосида тайёрлаш фаолиятини ва қайта ишлаш саноатини тубдан қайта қуриш вазифасини юклади.

Қарорда матлубот кооперацияси системасида келгуси беш йилликда халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва қайта ишловчи корхоналар қувватларини ошириш юзасидан олдин белгиланган ҳажмларни энг кам миқдор деб ҳисоблаш зарурлиги кўрсатиб ўтилади. 1995 йилга бориб 161,3 минг квадрат метрлик 26 та колхоз бозорини, 7,73 минг квадрат метрлик 73 та сабзавот-картошка сақланадиган омборларни, 4,33 минг ўринли 51 та меҳмонхона, колхозчилар уйлари, ётоқхоналар ва бошқа объектларни фойдаланишга топшириш кўзда тутилди.

Қарорда матлубот кооперациясининг ташкилотлари аҳолидан (шахсий ёрдамчи хўжаликлардан, ижарачилардан ва боғдорчилик-узумчилик ширкатларидан) қишлоқ хўжалик ва чорвачилик маҳсулотлари ҳамда хом ашёни харид қилиш билан шуғулланадиган асосий идоралар эканлиги белгилаб қўйилди.

Ўзбекистон ССР Давлат план комитетига республика Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитетининг тайёрлаш пунктлари ривожланишига қараб, матлубот кооперацияси ташкилотларини жамоат секторида давлат плани ҳисобига қишлоқ хўжалик маҳсулотларини мажбурий равишда харид қилишдан холи қилиш тавсия этилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитетига республика матлубот кооперациясининг қайта ишлаш саноати учун ҳар йили қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган блок — комплект линияларини ажратиш топширилди.

Матлубот кооперацияси ташкилотларига тайёрлаш фаолияти ва қайта ишлаш саноатини ривожлантириш учун зарур бўлган техника ва технологияни, шунингдек озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун хом ашёни чет мамлакатлар билан товар айирбошлаш ҳисобига белгиланган тартибда сотиб олишга рухсат этилди. Амалдаги нормативлар асосида кейинчалик тегишли идораларга буюртма бериб, хом ашё ресурслари ва машина-ускуналарга эҳтиёж чуқур ўрганилиши таъминлансин.

Ўзбекистон ССР Давлат план комитетига, Ўзбекистон ССР Давлат моддий-техника таъминоти комитетига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитетига республика матлубот кооперацияси қайта ишлаш саноатининг эҳтиёжлари учун асослаб берилган буюртмаларга мувофиқ хом ашё, моддий ресурслар, машина-ускуналар ва транспорт воситалари устун даражада ажратилишини таъминлаш топширилди. Ўзбекбирлашув қурилаётган кичик цехларни СССР «Центросоюз»и ажратадиган зарур машина-ускуналар билан таъминлаш масаласини ҳал қилсин.

Ўзбекистон ССР Давлат план комитетига, Ўзбекбирлашувга иттифоққа бўйсунувчи бирлашмалар ва корхоналар билан, республикадаги бошқа манфаатдор ташкилотлар билан биргаликда машинасозлик комплекси заводларида матлубот кооперацияси системасидаги озиқ-овқат ва қайта ишлаш саноати учун технология машина-ускуналари ва эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқаришга доир ўзаро келишилган таклифни Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тақдим этиш таклиф қилинди.

Ўзбекбирлашувга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчилар ва тайёрловчиларнинг хўжалик юритишнинг янги иқтисодий усуллари негизида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳажмини анча кўпайтиришни таъминлайди моддий манфаатдорликни ошириш ишларини давом эттириш тавсия қилинди. Матлубот кооперациясига ташкилотларига ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги кичик корхоналарни гражданларнинг шахсий ва коллектив мулкига топширишга рухсат этилди.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, Тошкент шаҳар ижроия комитетига: харидоргир саноат моллари бозор фондини тақсимлаш чоғида бундай молларни қишлоқ хўжалик маҳсулотларини топширувчиларни рағбатлантириш учун матлубот кооперацияси ташкилотларига ажратишни кўзда тутиш;

матлубот кооперацияси ташкилотлари билан биргаликда зарур бўлган жойларда аҳолидан шиша идишларни йиғиб олиб уни савдо ташкилотлари ва саноат корхоналарига топширадиган кооперативлар тузиш топширилди.

Ўзбекбирлашув кенгаши томонидан ишлаб чиқилган ва тасдиқланган ҳамда матлубот кооперацияси ташкилотларининг қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштирувчилар билан ўзаро иқтисодий муносабатларни такомиллаштиришга, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш, қайта ишлаш ва сотишни яхшилашга қаратилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар маъқулланди.

ХУШХАБАРЛАР

Сурхондарёдаги 1-область касалхонасида юз ўринли кундузги стационар очилди. Беморлар, асосан кўп болали оналар, кундузи шифокорлар кузатувида даволанадилар, кечга бориб эса уйларига тарқаб кетадилар. Бир қанча район касалхоналарида ҳам ана шундай стационарлар очиш режалаштирилмоқда.

* * *

7-қурилиш трестининг 1-механизациялашган кўчма колоннаси коллективига Улуғбек посёлкасида 280 ўринли янги болалар боғчаси бунёд этиш учун атиги икки ой етарли бўлди. Буюртмачи — Гулистон давлат наслчилик-паррандачилик репродукторнинг дирекцияси қурувчилар икки сменада ташкил этилган ишни муттасил олиб бора олишлари учун зарур бўлган ҳамма нарсани қилди. Посёлка Совети ижроия комитети ҳам анча ёрдам берди. Натижада энди наслчилик репродуктори уй-жой массивида 420 ўринли иккита типовой болалар боғчаси ишламоқда — посёлкада мактабгача тарбия муассасалари билан боғлиқ муаммо тўла ҳал этилди.

* * *

Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг олимлари чигитнинг униб чиқиш сифатини оширишга ёрдам бердилар. Бу ерда экин экиш учун ариқ очишда фойдаланиладиган янга дискли плуг тиши ишлаб чиқилди. Уруғлик тупроққа зич ўрнашиб, ариқ ёқасида бир текисда, муайян оралиқда жойлашади. Натижада экишда нобудгарчиликка йўл қўйилмайди, кейинчалик қатор оралатиб ишлов бериш ва механизмлар ёрдамида пахта териш осонроқ бўлади. Синовлар янгилик бир гектар ердан олинадиган пахта ҳосилини 2,5 центнер оширишини кўрсатди.

* * *

«Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси янги ускуналар олди. Бу ерга Хитой Халқ Республикасидан бешта термопластавтомат келтирилди. Бу бевосита мол айирбошлаш натижасидир. Хитойлик шерикларга ускуналар эвазига давлат буюртмасидан ташқари ишлаб чиқарилган пўлаталюмин симлар юборилди. Чет мамлакатлар билан ташқи иқтисодий ҳамкорлик Тошкент уюшмаси бирлашма коллективига бу ишни амалга оширишда кўмаклашди. Термопластавтоматлар ёрдамида халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарилади. Бу йил бирлашма 20 миллион сўмлик кундалик маҳсулотлар ишлаб чиқаради. Бу эса ўтган йилдаги топшириқдан деярли икки баравар кўпдир.

(ЎзТАГ).

ШАРТНОМАГА САДОҚАТ

Завод тамғасининг шарафи ҳамма нарсадан ҳам юқори — Чирчиқдаги «Ўзбекхиммаш» корхонасида ана шу принципга сўзсиз риоя этишади. Бу ерда йил бошидан бери мамлакатимиздаги йигирмадан ортиқ саноат корхонасининг буюртмалари белгиланган муддатда аниқ бажарилди.

Чирчиқ турбокомпрессорлари халқ хўжалигининг барча тармоқларида кенг қўлланилмоқда. Мана ҳозир ҳам юксак унумли, пишиқ-пухта ускуналар Архангельск целлюлоза-қоғоз комбинатига, Фарғона фуран бирикмалари заводига, Кохтла-Ярва кимёгарларига жўнатилди.

Бозор муносабатларига ўтилиши яккаҳокимликни қўлга киритган кўп корхоналарда «идоравий худбинлик» деб аталмиш нохуш ҳолатни келтириб чиқармоқда. Бунда давлат буюртмаси баҳонасида улар ўзлари учун керакли бўлган турли-туман тақчил молларни «ундириб» олишга ҳаракат қиладилар.

Чирчиқликлар бу йўлдан боришмади. Бозорнинг беқарорлиги вақтинчалик ҳодиса, дейишмоқда улар. Иқтисодий муносабатлар изга тушиши билан ўзаро фойдали шерикчилик биринчи ўринга чиқади. Шу боисдан «фирманинг шарафи», маҳсулот сифати учун кураш келгусида катта фойда келтирадиган сармоя ҳисобланади. Бу йил завод коллективи шарқий Европа мамлакатларидаги кимё корхоналарининг масъулиятли буюртмаларини бажаришлари керак.

Ўлкамизнинг яшил либоси

БОҒЛАР, ТОКЗОРЛАР, ТУТЗОРЛАР, МЕВАЛИ ДАРАХТЗОРЛАР ВА БУТАЗОРЛАР БАРПО ЭТИШ ТОПШИРИҚЛАРИНИНГ БАЖАРИЛИШИ ТЎҒРИСИДА МАЪЛУМОТ

Минг туп

	топшириқ	амалда	фоиз
Қорақалпоғистон АССР	5566,1	2278,9	40,9
Андижон области	7731,6	6417,4	83,0
Бухоро области	14645,5	10722,6	73,2
Жиззах области	8878,0	5686,3	64,0
Қашқадарё области	9458,5	8484,3	89,7
Наманган области	7010,6	6245,0	89,1
Самарқанд области	7373,9	9801,8	132,9
Сурхондарё области	8843,5	11418,5	129,1
Сирдарё области	6315,2	2846,9	45,1
Тошкент области	8442,0	5401,9	64,0
Фарғона области	8502,3	10726,9	126,2
Хоразм области	7058,5	4785,5	67,8
Тошкент шаҳри	925,5	747,0	80,7
	100751,1	85563,0	84,4
ТАШКИЛОТЛАР			
Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети	68840,0	64993,3	94,4
«Узбеклес» ўрмон хўжалиги ишлаб чиқариш бирлашмаси	11000,0	8127,7	73,9
Уй-жой-коммунал хўжалиги министрлиги	5996,5	4172,1	60,9
Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги	4090,0	2407,8	58,9
Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги	230,0	79,5	34,6
Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	2900,0	1049,6	36,2
Агроцелинсовхоз	3390,6	865,6	25,5
Давлат сув хўжалиги қурилиши комитети	38,7	324,9	839,5
Бинокорлик материаллари саноати министрлиги	42,5	15,1	35,5
Қурилиш министрлиги	20,0	1067,8	5339,0
Тошкент шаҳар ижроия комитети	850,0	686,0	80,7
Автомобиль йўллари министрлиги	722,6	213,2	29,5
Автомобиль транспорти министрлиги	325,5	87,1	26,8
Ўрта Осиё темир йўли	729,0	365,0	50,1
Соғлиқни сақлаш министрлиги	780,6	418,2	53,6
Маданият министрлиги	152,0	54,4	35,8
Алоқа министрлиги	13,7	10,3	75,2
Ўзбекбирлашув	130,0	139,5	107,3
ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими	70,5	54,4	77,2
Ўзбекэнерго	70,9	57,8	81,5
Енгил саноат министрлиги	47,6	26,1	54,8
Ўзбекгеология	52,6	6,0	19,6
Савдо министрлиги	10,5	9,0	85,7
Маҳаллий саноат министрлиги	13,5	1,1	8,1
Давлат физкультура ва спорт комитети	4,7	—	—
«Узриба» давлат-кооператив бирлашмаси	50,0	8,9	17,8
Ички ишлар министрлиги	6,4	6,0	93,8
Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги	25,8	16,5	64,0
Дон маҳсулотлари министрлиги	17,0	5,9	34,7
Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармаси	3,0	0,8	26,7
Узбекгидроэнергострой	6,0	—	—
Социал таъминот министрлиги	6,3	3,5	55,6
Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси	1,1	1,2	109,1
Нефть маҳсулотлари билан таъминлаш давлат комитети	6,8	9,2	135,3
Ўзбекистон саноат-қурилиш банки	1,3	—	—
Бошқа ташкилотлар			279,5

Буюк Ғалабанинг 45 йиллигига

ТУПРОҚ ҲИДИ

Хаёл оғушида қишлоқ четидаги жин кўчага бурилган киши орқасидан кимнингдир ҳансираб келаётганини туйдими, ўгирилди.

— Мамазокир! Ўзингмисан, бўтам?!

Оппоқ соқоли кўксига тушган, қоқ суяк бўлиб қолган чол шошиб келиб, уни қучоқлади:

— Хайрият, хайрият! Бошинг тошдан экани рост бўлсин, бўтам. Эсон-омон қайтибсан!

Мамазокир тер ҳиди анқиб турган чолнинг бир сиқимгина гавдасини қучоқлаганча туриб қолди. Елкаларини силаб сийпалаётган отанинг титроқ овози дийдасини юмшатди. Уруш даҳшатларини кўраверив қотиб кетган кўзлари намланди.

— Бардам-бақувват юрибсизми, Раҳим ота? — деди у чолни қучоғидан бўшатаркан. Сўнг ҳазиломуз гап қотди. — Оббо сиз-ей, ҳали йигитдайсиз-а.

— Сенларнинг ўрнингга йигитдай юрмасак бўладими, бўтам. Пахта жонивор сув бер, овқат бер, деб турса. Парвариш қилсак, ҳосил оламиз-да, азамат, — кулди Раҳим ота тишсиз оғзини очиб. — Сув тараб юргандим. Узоқдан қорангни кўриб қолдим. Танимадим-у сенга ўхшатдим. Орқангдан чопавериб ўпкам оғзимга тиқилаёзди ўзиям. Ие, ҳа, нега турибмиз. Дарвоқе, болаларинг далада бўлса керагов. Юра қол, азамат, бирпас дамингни ростлаб кетасан. Ҳозир бирортасини топиб, далага ғириллатаман.

Улар кўчанинг чап томонидаги кўримсизгина дарвозадан атрофга разм солиб туриб, ичкари киришди. Ҳовли ярим вайрона ҳолда эди. Пастак уйнинг шувоқлари шўрлаб тушиб кетган. Қаровсизликдан қовжираган дарахтлар... Файзсиз кўринишдан унинг кўнгли ғашланди.

Яхши хабарнинг оёғи бор, деганларидай, Мамазокирнинг фронтдан эсон-омон қайтгани бир зумда бутун қишлоққа ёйилди. Аълам маҳалласидаги барча кишилар келиб, уни зиёрат қилишди. Ярим соатлар чамаси вақт ўтгач, хотини Тиллахон ҳам тўрт болани етаклаб, куйиб-пишиб даладан етиб келди. Одмигина кийинган аёл кўзларига ишонибишонмай, уялибгина эрининг елкасидан олди.

— Эсон-омон келдингизми?

— Шукр! Ўзинглар яхши ўтирибсизларми?

Соғинч тўла нигоҳлар бир зумгина тўқнашди. Мамазокир бўйнига осилган катта ўғли Абдуманнопни даст кўтариб, ерга қўйди-да, юзларидан ўпди.

— Оббо азамат-ей, катта йигит бўп қолибсан-ку, — сўнг кичикларига юзланди. — Мўйдинжон, Икромиддин, қани-қани, Онаш қизим...

Оқшом чўккач, ҳувиллаб ётган ҳовлига файз кирди. Маҳалладагилар кириб-чиқиб турышибди. Тиллахон елиб-югуриб меҳмон кузатади. Ерга тўшалган палосда маҳалланинг катта-кичик эркаклари камтарона тузалган дастурхон атрофида суҳбатлашиб ўтирибдилар. Даврадагилар Мамазокирнинг фронт ҳаёти ҳақидаги ҳикоясини жон қулоғи билан тинглашади.

— «Ҳушёр» колхозидан 15 нафар йигит кетган эдинглар, — томоқ қириб гап бошлади шу пайт Абдураим ота. — Имомали билан Қосимбой ҳам бирга эди. Улардан дарак бўлмади.

Мамазокир бошини қуйи эгди. Ҳа, ҳамқишлоқлари Имомали Раҳмонов, Қосимжон Қодиров билан биргаликда жанг қилишган. Улар Курск, Харьков учун бўлган олишувларда иштирок этишган.

4-Украина фронти таркибида жанг қилаётган йигитлар Днепр дарёси ёқасида душман ҳужумига учрашди. Тиш-тирноғигача қуролланган ёв кўз очиргани қўймасди. Жангчилар қандай бўлмасин Днепрдан ўтиб, душманни улоқтириб ташлаш тўғрисида буйруқ олишди. Дарёдан ўтиш эса ниҳоятда мушкул. Унинг юзини прожекторларнинг нури қоплаган. Ёритувчи ракеталар тинмай отилмоқда.

— Газандаларнинг ўқи адо бўлай демайди-я. — Мамазокирнинг ёнида ер бағирлаб ётган Қосимжон сўкиниб қўйди.

Рота командири Демченко йигитларга сол ясашни буюрди. Бочкалар бир-бирига ёпиштирилиб, устига тахта қоқилдида, қўлбола сол ясалди.

— Ўлим билан юзма-юз турибмиз, ўртоқлар! — деди Демченко. — Дарёдан солларда ўтамиз. Лекин тахта етишмайди. Бочкаларни паналаб сузиб ўтса ҳам бўлади. Сув совуқ. Биламан, Ватанимиз тупроғини фашистлардан тозалагунча, барчасига бардош беришимиз керак.

Ярим тунда жангчилар ҳаракатга тушишди. Биринчи сол дарёга туширилди, сув юзасидаги бочкалар оқимга кўндаланг бўлиб суза бошлади. Немислар ҳам анойи эмас. Сувдаги қора нуқталар уларнинг диққатини тортди. Қарши қирғоқдан отилган ракеталар сув бетини ёритиб юборди. Ёнатрофдан чувиллаб ўқлар ёғила бошлади. Олдиндаги сол ағдарилиб, оқим бўйлаб сузиб кетди.

Мамазокир бутун иродасини қўлга олиб, бочка панасида сузиб борарди. Ундан сал нарида Қосимжон, Имомали, Сидоренко... Октябрь ойи бўлганлигидан совуқ қаттиққина. Жангчиларнинг аъзойи бадани совқотиб, қўллари қовушмай қолди. Лекин чидаш керак.

Ана сал наридаги бочка ҳам оқим бўйлаб кета бошлади. Унинг кетидан оқиб бораётган гавдага Мамазокирнинг кўзи тушди. Дарё устида ўқлар чақини кучайди. Қирғоққа томон сузаётган бочкалар ҳам камайиб қолганди. Мамазокир дарё ўртасига етганда шерикдари томонга яна назар ташлади. Қосимжон билан Имомали қарши қирғоққа жонжаҳдлари билан интилишмоқда. Лекин Мамазокир қирғоққа етар-етмас Қосимжон Қодировнинг гавдаси қалқиганини, қўллари ҳавода тўлғанганини кўриб қолди. Паканароқ, миқти гавдали Қосимжон дарёга чўкиб кета бошлади. Йигит юзини ўгириб олди. Ичдан келган фарёдни аранг ютиб, қирғоққа интилди. На қилсинки, у ҳамқишлоғига ёрдам беришдан ожиз эди.

Дарё устида ҳамон ажал ўқлари ёмғирдай ёғилиб турибди. Қирғоққа аранг чиқиб олган 13 нафар жангчи бомба кавлаган чуқурга эмаклаб бориб тушиб олишди. Чунки юришга ҳол йўқ. Баданлар қақшаб кетган. Тишлари бирбирига тегиб тақиллайди. Ким ярадор ким соғ — билиб бўлмасди. Энг муҳими— панароқ жой бўлса бас, чуқурлик уларни ўқлардан ҳимоя қила олар эди.

Чуқурликда сув бор экан. Сувдан зада бўлсалар-да, йигитлар шу ерда тонг ёришишини кутишга қарор қилишди. Бир кеча-кундуз давомида немислар дарё юзини титкилаб, ўқ отиб чиқишди. Кузнинг қисқа куни ҳам ўтиб, кеч бўла бошлади...

— Нима бўлса бўлар, юқорига чиқамиз, — қатъий қарорга келишди улар.

Мамазокир ҳам дўстлари қатори қирғоққа тирмашиб чиқа бошлади. Дўнглик ердан ярим кўтарилди-ю, мадорсиз қўллари билан ерни қучоқлаганча ётиб қолди. Шу пайт қулоқларига ер остидан аллақандай товушлар эшитила бошлади. Гумбур-гумбур овозлар билан бирга «ура-ура» садолари аниқ эшитиларди.

— Бизникилар! — хурсанд бўлиб кетди йигит.

Қирғоққа чиқиб олган жангчилар ҳам ерга қулоқ тутишди.

Ўша куни улар етиб келган ёрдамчи кучларга қўшилиб олишди. Ярадорлар даволаш қисмига ётқизилди. Йигитларнинг баданлари балчиқ бўлиб кетганди. Уни ювиб ташлашнинг иложи бўлмади. Шифокорлар баданларни қуёшга тутиб, балчиқни қуритиб туширишни маслаҳат беришди. «Ювсангиз терингизнинг бир қавати балчиқ билан арчилиб тушади», — дейишди улар.

Шундай қилиб, қаттиқ жанглардан сўнг немислар дарё бўйидан улоқтириб ташланди. Мамазокир Тошматов она ернинг ҳар бир қаричини гитлерчилардан тозалашда, Румыния, Чехословакия Венгрияни фашистлар асоратидан озод қилишда фаол иштирок этди. Кўрсатган жасоратлари эвазига 1 даражали Улуғ Ватан уруши ордени, «Германия устидан қозонилган ғалаба учун» медали ва бошқа жанговар мукофотлар билан тақдирланди...

Мамазокир Тошматов қишлоғига қайтгач, бир неча йил пахтачилик бригадасига бошчилик қилди. Анча вақт ҳосилот бўлиб ишлади. 75 ёшга киргунга қадар тупроқни ардоқлаб, оқ олтин ундириб келди. Урушдан сўнг тўрт фарзанди тўққизта бўлди. Абдуманноб, Икромиддин, Фаридахон зиёли бўлиб етишишган, элда обрў топишган, Мўйдинжон, Онашхон, Зуҳрахон, Ҳанифахон, Тоҳиржон падар изидан боришиб, она ердан дур ундиришаяпти. Отанинг 50 набира, 21 чевараси бор. 88 баҳорни кўрган отахонували-жували бўлганидан хурсанд доим...

— Бобожон, вақт бўлиб қолди.

Мамазокир отанинг хаёллари тўзғиб чўчиб ўгирилди. Ёнида 6-синфда ўқийдиган набираси Шоҳиста қип-қизил галстугини ҳилпиратиб турарди.

— Мен тайёрман, она қизим.

Мамазокир ота аста ўрнидан турди. Костюмига қадалган орден, медаллари жаранглаб кетди. Набира билан бобо биргалашиб мактаб томон йўл олишди.

Йўлнинг бир томони пахтазор. Кечагина ёққан ёмғирдан табиат сўлим. Эсаётган салқин шабада она ер ҳидини димоққа уради. Тупроқ исини туйган, табиатнинг оромбахш таровватидан дили яйраган Мамазокир отанинг қадамлари илдамлашди...

Мушарраф ОХУНОВА,
Олтинкўл райони.

Чақма

ДЕҲҚОН ҚЎЛЛАРИ

Бу қўллардан чўлларда
ярапар бўстон,
Дейдиларки, деҳқоннинг
дастлари олтин.
Олтин эмас, ишонма,
йўқ, бободеҳқон,
Бу таъриф камситади
қўллар ҳикматин,
Сарфланиб олтиннинг
тугаши аён,
Оч қолсак, бўлолмас у
бирон бурда нон.
Бунёдкорлик ишидан
бўлганлар огоҳ,
Уни гул атамоқни
кўрарлар маъқул,
Деҳқон қўлини гулга
ўхшатмоқ гуноҳ,
Гўзалликнинг тимсоли
бўлса ҳамки гул,
Ҳазонга айланади
бир кун баногоҳ,
Охири япроқлари
тўкилиб буткул,
Бу қўллар заҳматидан
ҳалолроқ меҳнат —
Топилмайди дунёда
изласак минг бор,
Ҳар бармоқда яширин
қанча матонат,
Беминнат бу қўллар кўп
саҳий, фидокор,
Кафтларига беркинган
беқиёс ҳиммат,
Ҳар қадоқнинг нархидир —
гавҳар баробар.

ОРОЛ ФАРЁДИ

Турон текислигига
таралар нидо,
Гунг балиқ бугун бўзлаб
йиғлармн, ҳайҳот!!
Оролнинг фарёдига
қилиб иқтидо
Денгизда гирёнадир
барча мавжудот.
Бу фарёддан соҳилда
туради бўрон,
Туз ва оғу аралаш
кўтариб қуюн,
Боғу экинзорларга
келтириб қирон,
Эл қонини сўради,
анчар туну кун.

Мунгли нола ёйилар
юракни эзиб,
Ҳазинлик ўлчамида
бу нидо тенгсиз.

Гадодек икки қўлин
тоғларга чўзиб,
Сув сўраб ёлворади
қақраган денгиз.

Дарё бўлиб чўзилган
қўллар бедармон,
Қақшайди ташналикдан
қуриб мансаби,
«Канал» дея аталмиш
«кана» беармон,
Қонини симиради
зулуклар каби.

Сувсизлик азобидан
у афтодаҳол,
Бағрига босиб йиғлар,
қутқар, — деб,—жонини,
Муштипар она каби
зорланар Орол,
Заиф қўллари кучиб
Ўзбекистонни.

БАЛАНДЛИК

Белидан тупроққа ботиб
Ҳарсанг ётади беғам, гунг.
Ерда...
Умр кўради минглаб йил
қотиб,
Лоқайдликка қўйилган
рамзий ҳайкал мисоли.
Одам каби сўзлар тўтиқуш,
Фақат ўзининг фикримас-да
Гапирганлари.
Кимларнингдир ўргатганин
айтиб бояқиш,
Қафасда...
Юзлаб йил кўради умр,
Қулликка кўникувчининг
шаксиз жонли тимсоли.
Осмонда...
Бир лаҳзагина кўрганда умр
Чақмоқ олови,
Қора булутларнинг кўксини
тилиб,
Ҳўнграб йиғлашга қилади
мажбур
ва қалдироғи
Овозининг борича қаҳқаҳа
қилиб,
Беғам, эрксиз, узун
Умрлилардан кулади.

НЕ КЕРАК...

Не керак бу оламда ёқуту дур аёлсиз,
Гавҳар жилосига ким назар солур аёлсиз!
Гўзал саналмиш гул ҳам аёлга қиёс айлаб,
Топгум чаманзор ичра минглаб қусур, аёлсиз.
Ой ҳуснин сезмас киши унда аёл кўрмаса,
Кумушдай ёғдулар ҳам мадҳсиз қолур аёлсиз.
Оламни завққа кўмиб ишқдан сайрар чолғулар,
Нени куйлар жаҳонда дутор, танбур, аёлсиз!
Гўзаллик салтанати аёл шаксиз шамсидир,
Қоронғу салтанатга ким сочгай нур аёлсиз!
Бу дунё латофатин замири аёл десам,
Ҳуснин йўқотгай жаннат қоларкан ҳўр аёлсиз.

Ҳикматилла ЭРМАТОВ.

ШИФОКОР ҚАЛАМИДАН ЙЎҒРИЛГАН ТУЙҒУ

Юзлаб беморлар дардига малҳам бўлган қўллар фақат эзгуликка қодир. Шифокор тан жароҳатларини даволаш билан чекланмай, маънавий озиқ бахш этиш ниятида қалам тебратса, унга нима етсин. Ҳикматилла Эрматов ана шундай улкан қалб эгаларидан бири. У 1947 йилда Тошкентда туғилган. 1971 йили пойтахт табобат институтини битиргач, бир муддат Гулистон шаҳрида жарроҳ бўлиб ишлади.

Юрагида ўти бор йигитлар қатори она юрт сарҳадларини ҳимоя қилди. Ҳарбий хизмати чоғида ҳам ўз касбини тарк этмади. Тошкентга қайтгач, билимини оширди, тиббий фанлар номзоди бўлди. Ҳозир СССР Медицина фанлари академиясига қарашли Бутуниттифоқ жарроҳлик марказида ишлайди.

Ҳикматилла Эрматов шеърларида одамийликни алқаш, адолатсизликка қарши исён, эл дардини очиқ айтиш, унга шифо излаш мавзулари устун. Содда сатрлар шеърхон қалбига тез етиб боради. Тўғри, унинг машқларида бадиият бир қадар етишмайди, баъзан фикрлари мажозлар пардасига ўралмай, ярим яланғоч ҳолда майдонга чиқади. Лекин бу шифокор қаламидан тўкилаётган теран туйғуларнинг жўшқинлигига халақит бера олмайди.

Иккинчи истеъдодига ҳам шифокорликка қўйган меҳри билан ёндашиб, тинмай машқ қилишда, шеърият заҳматининг ўзига хос лаззатларини тотишда Ҳикматилла Эрматовга муваффақият тилаймиз.

Н. ОРИФЖОНОВ,
СССР Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси.

СПОРТ АХБОРОТИ

ФУТБОЛ

Москванинг икки командаси — «Торпедо» ва МАСК футболчилари мамлакат биринчилигининг навбатдаги турини бошлаб бердилар. Аввало шуни таъкидлаш кераки, бир неча йиллик танаффусдан сўнг олий лигага қайтган армиячилар бу йил яхши ўйнашаяпти. Мазкур учрашувда ҳам улар ҳужумкорлик шиори остида тўп суриб, илк дақиқаларданоқ ташаббусни қўлга олдилар. Бу ўзини оқлади. Биринчи бўлим ўрталарида ҳужумчи Сергеев шериклари бошлаган комбинацияни муваффақиятли ниҳоялади. Кўп ўтмай армиячилар торпедочиларни иккинчи бор ўйинни майдон марказидан бошлашга мажбур этдилар. Бу сафар моҳир ҳужумчи Татарчук дарвозани аниқ нишонга олди.

Иккинчи бўлим ҳам қизғин кураш остида ўтди. Аммо қулай имкониятлар бой берилиб, таблодаги 2:0 ҳисоби ўзгармади. Мавсумдаги тўртинчи ғалабани қўлга киритган армиячилар олий лига коллективлари ўртасида ягона пешқадам бўлиб олдилар.

Шу куни яна бир учрашув бўлиб ўтди. Харьковда маҳаллий «Металлист» командаси ўтган йилги кумуш совриндор — «Днепр» (Днепропетровск) коллективини қабул қилди. 90 дақиқалик кескин курашдан сўнг дарвозалар дахлсиз қолиб, томонлар икки очкони ўзаро баҳам кўрдилар.

Кеча олий лигада навбатдаги турнинг қолган учрашувлари бўлиб ўтди.

* * *

Биринчи лига коллективлари эса мавсумда иккинчи бор беллашишди. Пахтакорчилар Бокуда маҳаллий «Нефтчи» командаси билан учрашдилар. Эслатиб ўтамиз: иккала коллектив ҳам мавсумдаги илк матчларда дуранг ўйнаб, биттадан очкони қўлга киритган эди.

ШАХМАТ

Дотмунд шаҳрида (ГФР) кучли шахматчилар иштирокида йирик халқаро мусобақа ўтаяпти. Унда мамлакатимиз вакиллари ҳам иштирок этаяптилар. Улардан бири харьковлик гроссмейстер А. Чернин тўрт турдан сўнг пешқадамлик қилмоқда. У барча баҳсларни ғалаба билан якунлаб, имкониятдаги тўрт очкони қўлга киритди. Карвонбоши кейинги икки турда америкалик У. Браун ва ГФРлик Э. Лобронани таслим этди.

Иккинчи ўринда венгриялик шахматчи қиз З. Полгар бормоқда. У сўнгги турда З. Азмайпарашвили устидан ғалаба қозонди.

БОКС

Франциянинг Сен-Назер шаҳарчасида ниҳоясига етган халқаро мусобақада совет боксчилари ажойиб ғалабага эришдилар. Улар 5 та олтин медални қўлга киритиб, ҳурмат шоҳсупасининг юқори поғонасидан жой олишди.

Шуниси қувончлики, ғолиблардан икки нафари республикамиз вакиллари А. Григорян (63,5 килограмм) ва И. Бунин (75 килограмм)дир.

ЧИМ ХОККЕЙ

Спортнинг бу тури бўйича эркаклар ўртасида мамлакат биринчилиги байроғи кўтарилди. Олий лига мусобақаларида республикамиздан икки команда қатнашмоқда. Афсуски, биринчи турда иккаласининг ҳам омади келмади. Масалан, Самарқанднинг «Спартак» командаси ўтган йилги чемпионат ғолиблари Олмаота динамочиларига йирик ҳисобда ютқазиб қўйди — 0:9. Андижоннинг «Звезда» коллективи эса Арманистоннинг «Раздан» клубидан 0:1 ҳисобида енгилди. Свердловск армиячилари Бокунинг «Азинефтехим» командаси устидан 2:0 ҳисобида ғалаба қозондилар.

ОБИДАЛАР ТИКЛАНМОҚДА

Қарийб олти юз йил муқаддам Самарқандда (ўша вақтларда Темур давлатининг пойтахти) Бибихоним мачити бунёд этилган эди. У Ўрта Осиёда энг катта ва айни вақтда мусулмон дунёсининг нуфузли даргоҳларидан ҳисобланган. Қазилма маълумотларига кўра, унинг сатҳи 100х140 метр бўлган. Бешафқат замонлар оша бизгача бу улкан иншоотнинг вайроналаригина етиб келди. Шу чоққача Бибихонимни тиклаб бўлмайди, деган фикр мавжуд эди. Бироқ самарқандлик таъмирловчилар унинг гумбазлари, равоқлари, обида ўлчами бўйича деворларини асл ҳолига келтиришга эришдилар.

Самарқанд — Ўзбекистоннинг саёҳатчилар билан айниқса гавжум бўладиган шаҳарларидан бири. Қадимги меъморчилик дурдоналарини кўриш учун бу ерга жуда кўп мамлакатлардан келадилар. Шаҳар бош майдонида жойлашган XV—XVII асрлар бинолари ансамбли бўлмиш Регистон диққатга сазовор ва ўзига хос. Уни таъмирлаш ишлари 20-йилларда москвалик ва ленинградлик олимларнинг маҳаллий халқ усталари, ғишт териш, ёғочга нақш ўйиш ҳамда деворларга расм солиш билимдонлари билан ҳамкорлигигида бошланган эди. Бу ердаги Шердор мадрасаси гумбазлари қайта қурилди, Улуғбекнинг икки минораси ростланди, Тиллакори мадрасасига кираверишдаги равоқ тикланди. Таъмирловчилар юлдузсимон геометрик нақшлар тузилиши сирларини аниқлай билдилар, гуллаган боғ, йўлбарслар, нафис оқ оҳулар акс эттирилган манзарали композицияларни аслидагидек ҳолга келтиришга муваффақ бўлдилар.

Бугунги кунда И. Шермуҳамедов, А. Ғофуров, Т. Қурбонов, А. Қулиев каби қўли гул усталар меҳнат қилаётган Самарқанд таъмирлаш устахонаси йигирмага яқин тарихий обидаларни тиклаш билан машғул. Тошкент, Хива, Бухоро ва республиканинг бошқа шаҳарларидаги устахоналарда ҳам катта ишлар амалга оширилмоқда.

Ўзбекистонда еттита ихтисослаштирилган устахона ташкил этилган, илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, маданият ёдгорликларини сақлаш ҳамда таъмирлаш илмий-тадқиқот ва лойиҳа-қидирув институтлари фаолият кўрсатаяпти. Хива шаҳридаги Ичонқалъа иншоотлари комплекси, Самарқанддаги Афросиёб шаҳарчаси, Бухоро маркази давлат қўриқхоналари, деб эълон қилинган. Ичонқалъанинг кўпгина ёдгорликлари тикланди. Бухорода Лабиҳовуз ансамбли, бир қанча қадимги карвонсаройларни таъмирлаш ниҳоясига етди. Умуман ҳозиргача 250 га яқин ансамбль ва алоҳида ёдгорликлар тикланди, аммо бу қадимий обидаларнинг кам қисмини ташкил этади. Кўҳна биноларда кўпинча ишлаб чиқариш корхоналари жойлаштирилган ёки умуман харобага айланган. Кўпгина тарихий ёдгорликлар шу зайлда йўқ бўлиб кетди. Эндиликда уларни сақлаш билан боғлиқ масалалар устида жиддий бош қотирилмоқда, кўҳна шаҳарларни қазишнинг мукаммал лойиҳалари тузилмоқда. Етти мингдан ортиқ ёдгорлик рўйхатга олинди. Таъмирлаш устахоналарининг ишлаб чиқариш базаларини кенгайтириш, ихтисослаштирилган ҳунар-техника билим юртларида таъмирловчилар тайёрлаш ишини яхшилаш чоралари кўрилаётир.

Маданий меросни сақлаш фақат давлат муассасаларининг иши бўлмай қолди. Ҳукуматимиз катта тарихий аҳамиятга молик қатор мачитларни диний ташкилотлар ихтиёрига берди. Ўрта Осиё мусулмонлари диний бошқармаси Бухородаги Мираражб мадрасаси ҳамда Қозикалон мачитини таъмирлаш ишларига маблағ ажратиб бераяпти. Андижондаги диндорлар ислом ёдгорликларини таъмирлайдиган Ўрта Осиёда биринчи кооперативни ташкил этдилар ва жоме мачитини тиклашга киришдилар.

Сурхондарё областида бу йил туғилганига 1200 йил тўладиган имом Абу Исо ат Термизий мақбарасини сақлаб қолиш бўйича жамоат кенгаши тузилди. Кенгаш мурожаатига жавобан аҳоли маблағ тўплаяпти, таъмирлаш ишларида қатнашаяпти.

Ўрта Осиёда яшаётган халқларнинг кўп асрлик маданий-тарихий меросини тиклаш ҳамда сақлаш мақсадида ЮНЕСКО ва Маданият фонди ишлаб чиққан «Буюк ипак йўли» лойиҳасини амалга оширишда Ўзбекистон пойтахти — Тошкент марказ бўлиб қолди.

Владимир МИЖИРИЦКИЙ,
АПН мухбири.
Тошкент.

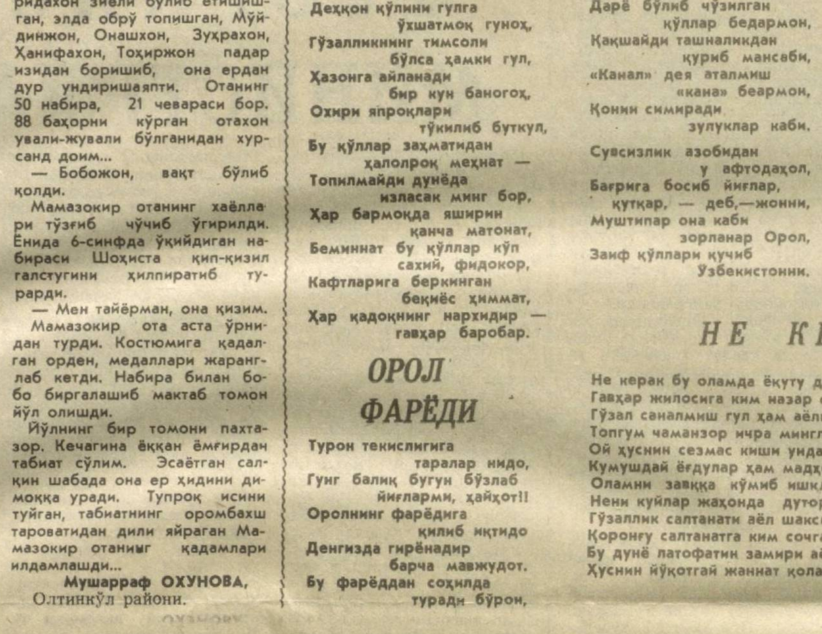

Лаззатли таом истеъмол қилганда тана яйрайди, кишининг кайфияти кўтарилади. Сиз агар Жиззах область Пахтакор райони ишчилар таъминотига қарашли «Гули» қаҳвахонасига қадам қўйсангиз, бунга ишонч ҳосил этасиз. Бош ошпаз Азим Ҳасанов тайёрлаган таомлар хўрандаларга маъқул бўлаяпти. Шунинг учун ҳам қаҳвахона доим гавжум.

СУРАТДА: А. Ҳасанов хўрандалар хизматида.

У. ҚЎШВОҚОВ олган сурат.

МАДАНИЯТ ЯНГИЛИКЛАРИ

Коллекционер Эдуард Манашеров билан учрашув Тошкент мактаб ўқувчилари учун китоблар оламига қизиқарли саёҳат бўлди. Бу учрашувга болаларни Беруний номли болалар кутубхонаси таклиф қилди. Техника фанлари номзоди Э. Манашеровнинг коллекцияси одатдаги коллекцияларга ўхшамайди. Ундаги 1150 экспонат— митти китобчалардир. Коллекцияда А. С. Пушкиннинг Болдинода ва Михайловское қишлоғида нашр қилинган асарларига ўхшаш раритетлар ҳам анчагина. Ўзбекистонда нашр қилинган митти китобчалар орасида эса Навоий ва Паҳлавон Маҳмуд, Фурқат ва Ҳамза, Муқимий ва Зулфия каби шоирларнинг асарлари бор. Митти нашрлар маҳорат билан ишланган бўлиб, рассомлар ва матбаачилар санъатини намойиш этади.

* * *

Уйғур номли Сурхондарё область ўзбек музикали драма театрида Шароф Бошбековнинг «Тақдир дарвозаси» пьесаси асосида тайёрланган спектакль премьераси бўлиб ўтди. Тақдирлари хилма-хил бўлган турли авлод кишиларининг ўзаро муносабатлари ҳақида ҳикоя қилувчи бу комедияни Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби, режиссёр М. Равшанов саҳналаштирган. Ижодий коллективнинг янги саҳна асари томошабинларда катта қизиқиш уйғотди. Яқин орада бўладиган спектаклларга ҳамма билетлар аллақачон сотиб бўлингани ҳам шундан далолат беради. Янги постановка ҳозир областда ўтаётган театр кунлари программасига киритилган.

* * *

Ўзбекистон санъат музейида XVII—XIX асрларда ясалган Хитой ва япон чинни буюмларининг кўргазмаси очилди. Бу ердаги экспонатларнинг ҳаммаси Ўрта Осиёдаги энг катта ана шу музей фондларидан олинган. Мин сулоласи даврида оқ чиннидан ишланиб, анъанавий нилуфар гуллари сурати туширилган хитой гулдонлари бу ерга келганларда айниқса катта қизиқиш уйғотмоқда. Япон усталари тайёрлаган буюмлар орасида будда авлиёлари тасвири туширилган. XVII асрга мансуб чинни қадаҳ жуда қимматбаҳо ҳисобланади. Кўргазма икки халқ анъанавий санъати тўғрисида кенг тасаввур беради.

(ЎзТАГ).

ПИРУ БАДАВЛАТ КИШИЛАР

АСРДАН ОШГАН МОМО

Узоқ умр кўрувчилар Кавказорти жумҳуриятларида кўп учрайдилар. Сабаби барчага аён: у ерларнинг ҳавоси тоза ва мусаффо. Шуниси қувончлики, узоқ умр кўрувчилар жумҳуриятимизда ҳам кўпайиб бормоқда. Боғдод ноҳиясидаги «Москва» колхозида истиқомат этувчи табаррук онахон Хайринисо буви Абдураҳмонова ана шулардан биридир.

Серқуёш юртимиз қишлоқларига баҳор ташриф буюриб, борлиқ яшил либосга бурканган шу кунларда мазкур ноҳиянинг Самарқанд қишлоғида Хайринисо бувининг 108 ёшга тўлиши хонадонга файз киритди. У ўғил-қизларига ўзининг, кўп йиллик умри хотираларидан сўзлаб, замонамизга шукрона айтди.

Буви ёдида айниқса Улуғ Ватан уруши йиллари муҳрланиб қолган. Сабаби — қонли уруш барча ҳамқишлоқлари қатори улар хонадонини ҳам четлаб ўтмади. Момонинг Ватан ҳимоясига отланган икки ўғлидан бири бедарак йўқолди. Тўнғич фарзанди Абдуқаҳҳор эса Улуғ Ватан урушининг II гуруҳ ногирони бўлиб, бағрига қайтди. Кўксида порлаб турган учинчи даражали «Шуҳрат» ордени ва кўплаб медаллар жанггоҳлардан хотира бўлиб қолди.

Вақт дарё каби тез ўтаверади. Бугунги кунда момонинг невара, чевара ва эвараларн жамиятнинг равнақи йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар. Катталар хизматда-ю кичиклар билим чўққиларини эгаллаш пайида.

Момодан кўп умр кўриш сирини сўраганимизда у кулиб шундай деди:

— Доим ҳаракатда бўлинг, меҳнатни севинг.

С. ҚОРАБОЕВ,
ТошДУ талабаси.

Муҳаррир ўринбосари Н. ЕҚУБОВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб. — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р—04198. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. 1170. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12